Bibliotek 1800

Jack London

Fra Sydhav til Ishav

Jack London

Fra Sydhav til Ishav

eBibliotek 1800

2026

Ophavsret og brugsbetingelser

Denne ebogsudgave af Jack London: *Fra Sydhav til Ishav* er baseret på originaler, som (på udgivelsestidspunktet) er public domain i lande hvor ophavsret er baseret på ophavsmandens død+70 år samt i USA.

Nærværende ortografisk opdaterede og redigerede udgave af teksten kan frit downloades og videreformidles under Creative Commons-licensen BY-NC-SA – Kreditering-IkkeKommerciel-DelPåSammeVilkår 4.0 International.

Opholder du dig i et land uden for EU, bør du dog tjekke de lokale ophavsretsbestemmelser, før du videredistribuerer værket.

Generelt forbehold: *Vær opmærksom på, at denne ebog er baseret på en tekst, som stammer fra en længst svunden tid. Normer og udtryksmåder mm. var anderledes dengang, og der kan derfor forekomme indhold, som på nogle virker stødende. Bogen skal, ligesom alle andre kunstneriske værker fra andre tider, ses i sin kulturelle og tidsmæssige kontekst, og udgiveren kan og vil ikke påtage sig noget ansvar for forfatterens verdensbillede og udtryksmåder.*

Copyright and conditions of use

This ebook edition of Jack London: *Fra Sydhav til Ishav* is based upon sources in the public domain in countries where copyright is based upon Life+70 years, and in the USA (at the time of publishing).

This orthographically updated and revised edition is free to download and reuse under Creative Commons BY-NC-SA Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0 International.

If you are outside the EU, you are advised to check the local copyright laws before copying and/or redistributing this ebook.

Disclaimer: *Please note that this book is based on an original text dating from another era. Norms and language were different then, and some readers might find offensive content. We believe that any work of art from previous times should be viewed in its cultural and temporal context and not in the light of latter-day prejudices, and we can and will not accept any responsibility for the author's views or language.*

Havets barn

Jeg lånte kun halvt øre til Kohokumu, der uden standsning besang Mauis bedrifter og eventyr. Maui, Polynesiens prometeiske halvgud, der med sine til himlen fastgjorte kroge fiskede det tørre land op fra havets dybder, hævede himlen, der tidligere var så lav, at menneskene havde måttet gå på alle fire, da der ikke var højt nok til, at de kunne gå oprejst, men fik solen med dens seksten, fastsnærede ben til at stå stille for derpå højtideligt at love herefter at ville drage mere langsomt hen over himlen. Solen har sikkert været fagforeningsmedlem og har troet på seks timers dagen, medens Maui ville have forretningen åben hele tiden og holdt på tolv timers dagen.

"Her kommer nu et stykke af dronning Lililuokanis eget familie-epos," sagde Kohokumu:

> "Maui blev utålmodig og bekæmpede solen,
> for hvilken han lagde listige snarer.
> Og solen vandt vinteren,
> mens sommeren tilfaldt Maui ..."

Da jeg selv var født på Hawaii, kendte jeg sangene og myterne bedre end denne gamle fisker, selv om jeg ikke havde hans hukommelse og kunne citere dem i en uendelighed.

"Du tror på alt dette?" spurgte jeg på det søde, hawaiianske sprog.

"Det ligger så langt tilbage," sagde han grundende. "Jeg har aldrig selv set Maui. Men alle vore gamle mænd har altid fortalt om disse ting, og jeg fortæller det samme til mine sønner og

sønnesønner, som atter vil fortælle det til deres sønner og sønnesønner i de år, der vil komme."

"Du tror altså på Mauis tykke løgn, at han fik solen indfanget i en lasso, som man fanger en ung vild tyr, og den anden løgnehistorie om, at han løftede himlen op fra jorden?"

"Lakana, jeg er ikke vis og ikke meget lærd," svarede min gamle fisker. "Men jeg har alligevel læst den hawaiianske bibel, som missionærerne oversatte til os, og dér har jeg læst, at jeres store mand i begyndelsen skabte jorden og himlen, solen, månen og stjernerne, samt alle slags dyr lige fra heste til kakerlakker, fra tusindben til krabber og vandmænd, og dertil mand og kvinde og alt andet, og han skabte det alt sammen i seks dage. Nå, så meget lavede Maui ikke, han skabte slet ikke noget. Han bragte bare tingene i orden, og det tog ham lang, lang tid at lave disse forbedringer. Og det er i hvert fald meget lettere og meget mere naturligt at tro på den lille løgnehistorie end på den store."

Hvad skulle jeg svare? Han havde jo netop holdt sig til, hvad der var rimeligt. Og desuden havde jeg ondt i hovedet. Jeg indrømmede i mit stille sind, at udviklingslæren jo netop med vished forkynder, at mennesket løb rundt på alle fire, inden det kom til at gå oprejst, ligesom astronomien lærer os, at jordens omdrejningshastighed stadig aftager, hvorved dagene forlænges, medens seismologerne hævder, at alle Hawaiiøerne er blevet hævet op fra havets bund ved vulkanske kræfter.

Heldigvis så jeg, at en bambusstang flød på vandet langt borte, rejste sig lodret og fo'r af sted, snart hid, snart did. Det var en afbrydelse i den frugtesløse drøftelse. Kohokumu og jeg satte årerne i vandet, og vor lille kano fløj hen mod den

dansende stang. Kohokumu fik fat i linen, der var fæstet til enden af stangen, og halede til med hænderne under vandet, til han fik en voldsomt sprællende *ukikiki* ind i kanoen, hvor den hamrede med hårde, hastige slag mod fartøjets bund. Kohokumu fik fat på en slimet blæksprutte, der vred sig mellem hans fingre. Han bed en stor mundfuld levende madding af, satte den på krogen og lod snøre og lod gå udenbords. Igen svømmede bambusstangen på vandets overflade, og kanoen drev langsomt bort fra den. Kohokumu inspicerede den halvmåne, der dannedes af en snes lignende, flydende fiskestænger, hvorpå han tørrede hænderne på sin nøgne krop og begyndte den langtrukne, ældgamle sang om Kuali:

"Mauis store fiskekrog!
Manai-i-ka-lani – "fastgjort til himlene!"
Maddingen er den rødnæbbede alae,
den fugl, som er Hina helliget!
Den synker dybt ned til Hawaii,
som ligger i smertelig dødskamp!
Landet indfanges nede i vandet,
hæves og stiger til overfladen.
Men Hina skjulte en vinge af fuglen
og afbrød landet under havets flade.
Nedenunder blev maddingen ranet
og øjeblikkelig slugt af fisk,
af uluaer i de dybe, dyndede grunde."

Hans stemme var i dag dobbelt så hæs som ellers, da han havde drukket for meget "hjemmebryg" ved en begravelse i aftes, og det gjorde mig ikke mindre irritabel. Jeg havde jo hovedpine. Solblinkene på vandet skar mig i øjnene, tilmed var

jeg mere end halvt søsyg på grund af kanoens underlige bevægelser på det urolige vand. Og dog var luften stille og tung. Vi lå i læ af Waihee. Der var ikke den mindste luftning, der kunne bryde den bedøvende hede, der hvilede over vandet mellem revet og den hvide strandbred. Jeg tror ligefrem, jeg var alt for elendig og mat til at bestemme mig for at opgive fiskeriet og ro ind til land i stedet for.

Jeg lå på min ryg med lukkede øjne og glemte helt tiden. Jeg glemte helt, at Kohokumu sang, til jeg blev mindet om det ved, at han holdt op. Et udråb fra ham fik mig til at åbne øjnene og stirre lige mod solen. Han var ved at se ned igennem "vandglasset".

"Det er en stor én," sagde han, idet han gav mig instrumentet og dykkede ned med fødderne først. Der lød ikke den mindste plasken, og jeg så ham vende sig og derpå svømme nedad. Jeg fulgte hans bevægelser gennem "vandglasset", der ikke er andet end en aflang kasse, der er åben oventil, og hvis bund er en vandtæt anbragt rude af almindeligt vinduesglas.

Kohokumu var en kedsommelig person, og han irriterede mig ved sin ordstrøm, men jeg måtte beundre ham, da jeg nu så ham svømme nedad. Han var over halvfjerds, tynd som en tandstikker og indskrumpet som en mumie, og alligevel udførte han nu en præstation, som kun få unge atleter af min race ville eller kunne gøre. Der var vel femten meter ned til bunden, og delvis skjult under en koralblok så jeg nu, hvad han ville ned til. Hans skarpe blik havde set en fangarm af en blæksprutte stikke frem. Mens han nærmede sig, blev fangarmen langsomt trukket ind, så man ikke så noget til dyret. Men det korte glimt

af en del af armen røbede, at det var en stor blæksprutte, der var tale om.

Det er ingen spøg for en ung mand at udholde trykket i femten meters dybde, men det lod ikke til at betyde noget for denne gamle fyr. Jeg er vis på, at han aldrig skænkede det en tanke. Han var ubevæbnet og helt nøgen, når man undtager det smalle lændeklæde, men det hindrede ham ikke i at gå løs på den frygtelige skabning, han havde udset sig som sit bytte. Jeg så ham med højre hånd holde fast ved koralblokken, medens han jog venstre arm ind under den, så langt han kunne nå. Der gik et halvt minut, og i den tid syntes han at rode rundt med venstre hånd. Så kom den ene fangarm til syne efter den – anden, alle fuldt besatte med sugeskåle og alle i vild bevægelse. De greb fat i hans arm og vred og snoede sig derpå om hans krop, som var det slanger. Med et ryk kom så hele blæksprutten til syne, det var en rigtig ottearmet tamp.

Den gamle mand lod ikke til at have travlt med at komme op i sit naturlige element, luften oppe over vandet. Femten meter nede i vandet, omslynget af fangarme, der målte tre meter fra spidsen af den ene arm til spidsen af den anden og nok kunne bringe døden til den bedste svømmer, gjorde han just det, der gav ham magten over uhyret. Han borede sit magre, høgelignende ansigt lige midt ind i den slimede, vridende masse og med sine gamle hugtænder bed han udyret lige ind i hjertet. Derpå steg han til vejrs, men langsomt som en svømmer bør gøre det, når han stiger op mod det almindelige lufttryk. Den gamle synder kom op ved siden af kanoen, og mens han pillede den grå, vedhængende tingest af sig, brød han

ud i den sejrssang, som utallige slægtled af blæksprutte-dræbere havde sunget før ham:

"Du tabu-nætternes Kanaloa!
Stå oprejst på det sikre gulv,
stå på det gulv, hvor blæksprutten hviler,
tag blæksprutten fra det dybe hav!
Stå op, Kanaloa!
Rør dig, rør dig! Lad blæksprutten vågne!
Lad den fladt liggende blæksprutte vågne!
Lad blæksprutten ..."

Jeg lukkede mine øjne og øren og rakte ham ikke hånden, da jeg vidste, han uden hjælp kunne klatre ind i det usikre fartøj uden at bringe det til at kæntre.

"Det var en herlig blæksprutte," nynnede han. "Det var en wahine-blæksprutte (en hun). Nu skal jeg synge sangen om kavrien, den røde konkylie, vi brugte som madding for blæksprutten ..."

"Du gjorde skandale ved begravelsen i aftes," afbrød jeg. "Jeg har hørt hele historien. Du lavede spektakel og sang, til de alle var helt døve. Du fornærmede enkens søn, og du drak hjemmebryg som et svin. Hjemmebryg kan du slet ikke tåle, så gammel du er. En skønne dag vågner du op og er død. Du burde være et vrag den dag i dag ..."

"Haha!" lo han. "Og du, der ikke fik hjemmebryg, og som endnu var en ufødt unge, da jeg allerede var gammel, du, der i aftes gik i seng med solen og hønsene – du er et vrag i dag. Forklar mig hvorfor. Mine øren tørster lige så meget efter at få det at vide, som min hals i aftes tørstede efter hjemmebryg. Og se blot på mig i dag – jeg er, som han englænderen, der kom her

i sin elegante yacht, plejede at sige: i fin form, i forbandet fin form."

"Jeg opgiver dig," svarede jeg og trak på skuldrene. "Kun ét står mig klart: Fanden har ikke brug for dig. Han har hørt om din evige syngen."

Han overvejede grundigt mine ord.

"Nej," sagde han, "det er ikke det. Fanden vil blive glad, når jeg kommer, for jeg har ikke blot nogle ekstrafine sange til ham, men også sådanne skandalehistorier om de høje aliier, at han vil vride sig af henrykkelse. Lad mig forklare dig hemmeligheden ved min fødsel. Havet er min moder. Under en konastorm blev jeg født i en dobbeltkano ude i Kahoolawe sejlløbet. Det var fra min moder, havet, jeg fik min styrke. For hver gang jeg vender tilbage til hendes favn – som i dag – bliver jeg øjeblikkelig stærk igen. For mig er hun mælkegiveren, livets kilde –"

"Antæos' genfærd," tænkte jeg.

"Når jeg så endelig bliver rigtig gammel," vedblev Kohokumu, "vil folk en dag fortælle, at jeg er druknet. Det vil folk mene. Men i virkeligheden er jeg da vendt tilbage til min moders arme for at hvile under hendes hjerte, til jeg skal fødes på ny. Da kommer jeg frem i solen som en strålende ung gud, ganske som Maui, da han var i sin gyldne ungdom."

"Det var en underlig tro," bemærkede jeg.

"Da jeg var yngre, brød jeg mit hoved med mange ting, der var endnu mere besynderlige," svarede gamle Kohokumu. "Du unge vismand, lyt nu til den gamles visdom! Jeg ved, at eftersom jeg bliver ældre, søger jeg mindre efter sandheden, som kommer udefra, men derimod søger jeg efter den

sandhed, der bor i mig. Hvordan er jeg kommet på de tanker om min tilbagevenden til min moder og min genfødelse? Det ved du og jeg ikke. Jeg ved kun, at det ikke er fra hvisken af menneskestemmer eller fra det trykte ord eller ad anden vej udefra, at jeg er kommet på de tanker. Nej, tanken er opstået inde i mig, i mit indre, der er lige så dybt som havet. Jeg er ikke nogen gud, jeg kan ikke skabe noget. Derfor har jeg ikke skabt denne tanke. Og jeg kender hverken dens fader eller moder. Den hører en gammel tid til – en tid før min tid – og derfor er den sand. Menneskene skaber ikke sandheden. Når menneskene ikke er blinde, kan de i hvert fald kun erkende sandheden, når de ser den. Er den tanke, jeg har udtænkt, måske en drøm?"

"Måske er det dig, der er en drøm," svarede jeg leende. "Og jeg selv og himlen, havet og det jernhårde land er kun drømme, alt sammen drømme."

"Det har jeg ofte selv tænkt," svarede han alvorligt. "Det kan godt være, det forholder sig således. I nat drømte jeg, at jeg var en lærke, en dejlig sanglærke ligesom lærkerne, der stiger op over græsgangene ved Haleakala. Og jeg fløj op mod solen, højere og højere op, og jeg sang, som gamle Kohokumu aldrig før har sunget. Jeg siger dig, jeg drømte, jeg var en lærke, der sang under himlen. Men kan det ikke være muligt, at jeg, den virkelige jeg, er lærken? Og kan det, at jeg nu fortæller om en drøm, ikke forholde sig således, at det er mig, lærken, der drømmer nu? Er du i stand til at svare Ja eller Nej? Tør du fortælle mig, at jeg ikke er en sovende lærke, der drømmer, at den er gamle Kohokumu?"

Jeg trak på skuldrene, og han fortsatte triumferende:

"Hvordan ved du, om du ikke er selve den gamle Maui, der drømmer, at du er John Lakana, der sidder og taler med mig i en kano? Ved du, om du ikke vågner op som selve den gamle Maui, brister i latter og siger, at du drømte så pudsigt, at du var en hvid?"

"Ja, det ved jeg ikke," indrømmede jeg. "Men du ville for resten ikke tro mig."

"Der ligger meget mere i drømme, end vi mennesker ved af," forsikrede han højtideligt. "Drømme går langt tilbage, måske tilbage til tiden, før verden begyndte. Måske har gamle Maui kun drømt, at han drog Hawaii op fra havets dyb. I så fald er dette land kun en drøm, og du, jeg og blæksprutten er kun dele af Mauis drøm. Og lærken med."

Han sukkede og bøjede hovedet mod brystet.

"Og jeg bryder blot mit gamle hoved med hemmeligheder, der ikke kan tydes, indtil jeg bliver træt og ønsker at glemme. Så drikker jeg hjemmebryg, tager ud på fisketur, synger gamle sange og drømmer, at jeg er en lærke, der synger under himlen. Den drøm holder jeg mest af, og jeg drømmer den ofte, når jeg har drukket meget hjemmebryg ..."

Han stirrede bedrøvet ned i lagunen gennem vandglasset.

"Nu bliver der ikke mere bid foreløbig," meldte han. "Hajerne snuser rundt dernede, og vi må vente, til de er borte igen. Og for at tiden ikke skal falde dig lang, skal jeg nu synge Lonos sang ved kanoernes ophaling:

Lono, giv mig træets stamme!
Lono, giv mig træets rod!
Lono, giv mig –"

"For Himlens skyld, skån mig og hold op med den syngen," afbrød jeg. "Jeg har hovedpine, og det gør dobbelt ondt, når du synger. Det kan gerne være, du er i forbandet fin form i dag, men din stemme er rædsom. Så må du hellere fortælle om drømme eller servere nogle løgnehistorier."

"Det er slemt, du er syg, du, der endda er så ung," sagde han opmuntrende. "Nu skal jeg ikke synge mere. Jeg skal fortælle dig om noget, du ikke kender og aldrig har hørt om. For ikke så længe siden levede der her på strandbredden ved lagunen en ung dreng, der hed Keikiwai. Du ved, det betyder havets barn. Han var i sandhed et havets barn. Hans guder var havets og fiskenes guder, og han kendte fiskenes sprog, hvad fiskene ikke selv vidste, før hajerne en dag hørte ham tale deres sprog.

Det gik således til: Hurtige løbere havde bragt det bud, at kongen foretog sin rejse omkring på øen, og at Waihee næste dag skulle berede ham en luau (fest) her. Når kongen var på den slags rejser, var det altid svært for beboerne på de små pladser at skaffe al den mad, som kongen skulle have. For han kom altid med sin dronning og hendes kvinder, sine præster og troldmænd, sine dansere, fløjtespillere og hula-sangere, sine brydere og sine tjenere.

Det kunne hænde, at hans vej forbi sådanne små pladser som Waihee bagefter betegnedes ved sult og hungersnød. En konge må imidlertid have mad, og det er ikke godt at gøre en konge vred. Da man derfor hørte om hans komme til Waihee, fik alle føde-erhververe travlt med at skaffe mad til festen. Og tænk blot, man fik virkelig tilvejebragt alt, lige fra den mest udsøgte kongelige taro til sukkerrørsled til ristning, fra opihier til

limuer, fra fjerkræ til vildsvin og poifodrede hvalpe – alt undtagen én ting. Det var ikke lykkedes fiskerne at få hummer.

Nu var det netop så uheldigt, at kongens livret var hummer. Den ret satte han langt over al anden kai-kai (føde), og det havde hans løbere bragt særlig meddelelse om. Der var ingen hummer, og det er ikke godt at gøre en konge imod – hvor det drejer sig om hans mad. Men der var kommet for mange hajer indenfor revet. Det var det, der var i vejen, og de havde ædt en ung pige og en gammel mand. Og af de unge mænd, der dristede sig til at dykke ned efter hummer, blev den ene ædt, den anden mistede en arm, og en tredje mistede en hånd og en fod.

Men så var der jo Keikiwai, havets barn, kun elleve år gammel og selv halvt en fisk. Han talte jo fiskenes sprog, og de øverste mænd kom til hans fader og bad ham sende drengen ned efter hummer, så man kunne fylde kongens bug og afvende hans vrede.

Det vides, hvad der tildrog sig, for det blev alt sammen iagttaget. Fiskerne og deres koner, tarodyrkerne, fuglefængerne, de øverste mænd og alle andre i Waihee kom ned og stod bagved den klippekant, hvor havets barn stod og iagttog hummerne dybt nede på bunden.

En haj, der så op med sine katteøjne, fik øje på ham og udstødte signalet "frisk kød" for at samle alle hajer i lagunen. Hajerne arbejder nemlig sammen på den måde, det er derfor, de er så stærke. De andre hajer lystrede signalet, og til sidst var der i alt vel fyrretyve, lange og korte, tynde og tykke. De talte sammen og sagde: "Se blot den stump af et menneske, det er en dejlig bid menneskekød, det er sødt og har ikke noget af havets

salt i sig. Han skal smage godt, når han smelter under vore hjerter, mens vor bug omslutter ham og uddrager hans sødme."

De sagde mere endnu:

"Han er kommet for at få hummer. Når han dykker ned, går vi alle løs på ham. Han er ikke som den gamle mand, vi åd i går. Han var tør og sej af alderdom. Han er heller ikke som de unge mænd, hvis lemmer havde for hårde, stærke muskler. Nej, han er så blød, så blød, at han smelter i vore svælg, inden han når længere ned i os. Når han dykker ned, styrter vi alle løs på ham, og den heldigste får ham. Med et haps og en synken er han nede i bugen på den heldigste af os."

Keikiwai, havets barn, hørte den hele sammensværgelse, da han jo kendte hajernes sprog. På hajsproget bad han en bøn til hajguden Mokuhali, og hajerne, der hørte det, viftede med deres haler og blinkede til hinanden til tegn på, at de forstod, hvad han bad om. Derpå sagde han: "Nu dykker jeg ned efter en hummer til kongen. Og der vil ikke tilstøde mig noget ondt, for hajen med den korteste hale er min ven og vil beskytte mig."

Med disse ord samlede han et stykke lava op og kastede det i vandet, hvor det gav et stort plask, ti meter til den ene side. De fyrretyve hajer styrtede til det sted, hvor lavastykket plumpede i, og imens dykkede drengen ned, og da de opdagede, at de havde taget fejl, havde han allerede været nede på bunden og var vendt tilbage med en stor, fed hummer til kongen, en wahinehummer, helt fuld af æg.

Da blev hajerne såre vrede.

"Der er en forræder iblandt os," sagde de. "Menneskestumpen, den søde bid, har talt og udpeget den

iblandt os, der har frelst ham. Lad os nu måle, hvor lange vore haler er!"

Det gjorde de ved at anbringe sig side om side, og de korthalede hajer rakte og strakte sig for at synes længere, end de var, og de lange strakte sig også for ikke at blive narret af de kortere hajer. De var så forbitrede på hajen med den korteste hale, at de styrtede løs på den fra alle sider og åd den, til der ikke var en stump tilbage.

På ny lyttede de, mens de ventede, at havets barn skulle dykke ned. På ny bad havets barn på hajsproget til Mokuhali og sagde: "Hajen med den korteste hale er min ven og vil beskytte mig." Igen kastede havets barn et stort stykke lava ud, denne gang ti meter til den anden side. Hajerne styrtede af sted, og i deres hastværk løb de på hinanden, og med deres haler piskede de vandet til skum, så de intet kunne se, og den ene mente, den anden slugte menneskestumpen. Men havets barn kom atter op med en fed hummer til kongen.

De niogtredive hajer målte deres haler og åd den haj, der havde den korteste hale, så nu var der kun otteogtredive hajer tilbage. Men havets barn blev ved som før, og hajerne bar sig stadig ad på samme måde, så for hver haj, der blev ædt, blev der lagt en fed hummer op på klippen. Selvfølgelig var der et mægtigt skænderi blandt hajerne under al den målen, men til slut var der dog blevet gjort ret og skel, for da der kun var to hajer tilbage, var det de to største af alle de fyrretyve.

Endnu en gang forkyndte havets barn, at hajen med den korteste hale var dets ven, narrede de to hajer med en stump lava og bragte endnu en hummer op. Hver af de to hajer

hævdede, at den anden havde den korteste hale, og de kæmpede for at æde hinanden, og hajen med den længste hale vandt ..."

"Hold nu op, Kohokumu!" afbrød jeg. "Husk dog på, at den haj havde allerede ..."

"Jeg ved, hvad du vil sige. Du har ret. Det tog lang tid for den at æde den niogtredivte haj, for inden i den var der allerede nitten andre hajer, som den havde spist, og i den fyrretyvende haj var der ligeledes nitten hajer, som den havde spist. Den havde ikke nær den appetit som i begyndelsen.

Det tog ham så lang tid at æde den anden haj og de nitten hajer, der var inde i denne, at han stadig åd, da mørket faldt på, og Waihees befolkning gik hjem med alle hummerne til kongen. Og se, om de ikke den næste morgen fandt den sidste haj liggende død på bredden. Den var revnet, fordi den havde forspist sig."

Kohokumu holdt nu for alvor inde, og med sine listige øjne fastholdt han mit blik.

"Ti stille, Lakana," sagde han og standsede mine bemærkninger. "Jeg ved, hvad du vil sige. Du vil sige, at jeg så ikke dette med mine egne øjne, og derfor ved jeg ikke noget om det, jeg har fortalt dig. Men jeg ved netop besked, det kan jeg bevise. Min farfar kendte havets barns onkels sønnesøn. Jeg har selv dykket ned efter hummer dér, det er et storartet sted at få hummer. Jeg har også tit set hajer dér, og nede på bunden har jeg selv talt de niogtredive lavastykker, havets barn kastede ud i vandet."

"Ja, men ..." begyndte jeg.

"Nej, se nu!" afbrød han. "Mens vi har talt sammen, er fiskene igen begyndt at bide."

Han pegede på tre af fiskestængerne, der nu stod lodrette og opførte den vildeste dans. Der var altså fisk på krogene. Da Kohokumu bøjede sig over åren og fik båden i gang, mumlede han – til oplysning for mig:

"Selvfølgelig ved jeg besked. De niogtredive lavastykker er der stadig. Du kan selv tælle dem en dag. Selvfølgelig ved jeg god besked."

Glen Ellen,
2. oktober, 1916.

Døde mænd går ikke igen

Samme måned, jeg fyldte sytten, tog jeg hyre som matros på *Sophie Sutherland*, en tremastet fore-and-after-skonnert, der skulle ud på et syv måneders togt efter sæler oppe under Japans kyst. Vi sejlede fra San Francisco, og øjeblikkelig så jeg mig stillet overfor et problem af ikke ringe vanskelighed. Vi var tolv mand høj på bakken, og af dem var de ti hærdede, søvante gutter. Ikke alene var jeg en knægt og ude på min første rejse, men mine skibskammerater var mænd, der havde gennemgået en hård skole i koffardifarten ovre i Europa. Som skibsdrenge havde de, foruden at besørge skibets arbejde, ifølge ældgammel vedtægt til søs måttet være slaver for letmatroserne og de helbefarne. Da de blev letmatroser, var de stadig slaver for de helbefarne. Således kan i folkelugaret en helbefaren af frivagten, der ligger i sin køje, beordre en letmatros til at finde hans sko eller bringe ham en drik vand. Nu kan det ske, at letmatrosen ligger i sin køje. Han er akkurat lige så træt som den helbefarne. Men alligevel må han tørne ud og slæbe for den anden. Hvis han nægter det, får han bank. Hvis han tilfældigvis er så stærk, at han kan klø den helbefarne, så kaster alle de helbefarne matroser, eller så mange som der behøves, sig over den arme djævel og giver ham hans prygl.

Nu forstår man, hvori mit problem bestod. Disse stride, skandinaviske sømænd havde gennemgået en hård skole. Som drenge havde de betjent deres kammerater, og nu da de var helbefarne, så de hen til at blive betjent af andre drenge. Jeg var en dreng – ganske vist med en mands legeme. Jeg havde aldrig

været til søs før – men var ganske vist en dygtig sømand og kunne mine sager. Enten måtte jeg altså hævde mig overfor dem eller give op. Jeg havde taget hyre som deres ligemand, og som deres ligemand måtte jeg vise mig eller også finde mig i et syv måneders helvede fra deres side. Og det var netop denne min ligestilling med dem, de så skævt til. Hvad ret havde jeg til at stå på lige fod med dem? Jeg havde ikke gjort mig fortjent til dette kostelige privilegium. Jeg havde ikke lidt samme drøje medfart, de havde måttet finde sig i, da der blev herset og jaget med dem som skibsdrenge eller letmatroser. Endnu værre – jeg var en landkrabbe, der gjorde min første rejse til søs. Og dog var jeg ved skæbnens uretfærdighed i skibets papirer opført som deres jævnlige.

Min fremgangsmåde var velovervejet, enkel og virkningsfuld. For det første besluttede jeg at gøre mit arbejde, ligegyldig hvor hårdt eller farligt det måtte være, så godt, at ingen skulle behøve at gøre det om for mig. Dernæst lagde jeg alle kræfter i. Jeg snød aldrig, når vi halede i et tov, for jeg vidste, at mine lugarkammerater med ørneblikke spejdede efter netop sådanne tegn på underlegenhed hos mig. Jeg sørgede for at være mellem de første af vagten på dæk og mellem de sidste, der gik nedenunder, og for aldrig at efterlade mig et skøde eller en tovende, som de andre kunne rinke over en kofilnagle. Jeg var altid ivrig efter at gå til vejrs, når det gjaldt at skifte skonnertsejlenes skøder og yderskøder over eller at sætte eller bjerge skonnertsejlene; og i den retning gjorde jeg mere arbejde, end der egentlig tilkom mig.

Endvidere var jeg parat til ved mindste foranledning at udtale min harme. Jeg var alt for klog til at finde mig i noget

misbrug eller den ringeste overbærenhed. Ved det mindste tegn til noget sådant gik jeg af – eksploderede. Det kunne naturligvis ske, at jeg i det påfølgende slagsmål fik bank, men jeg efterlod dog et indtryk af, at jeg var en vildkat, og at jeg når som helst ville være parat til at slås igen. Det var min hensigt at godtgøre, at jeg ikke ville finde mig i noget. Jeg viste dem, at den, der ville dukke mig, måtte være forberedt på slagsmål. Og da jeg var dygtig til mit arbejde, fik mænnernes medfødte retfærdighedssans, i forbindelse med deres sunde afsmag for optøjer med en kradsende og rivende vildkat, dem snart til at holde op med deres tyrannisering. Efter nogen strid billigede de min holdning, og det var min stolthed, at jeg blev anerkendt som deres jævnlige så vel i ånd som i gerning. Fra nu af var alt såre godt, og rejsen tegnede til at forløbe på bedste måde.

Men der var en anden mand i folkelugaret. Regner vi skandinaverne for ti og mig selv for den ellevte, så var denne mand den tolvte og sidste. Vi fik aldrig at vide, hvad han hed, men lod os nøje med at kalde ham "Mureren". Han var fra Missouri – det fortalte han os i hvert fald den eneste gang, han viste os en smule fortrolighed i den første tid om bord. I de dage erfarede vi også forskellige andre ting. Han var murer af profession. Han havde aldrig så meget som set saltvand, før han kom til San Francisco og så ud over San Francisco bugten; og det var en uge, før han lod sig hyre sammen med os. Hvad grunden kunne være til, at netop han, en mand på fyrre, følte sig tilskyndet til at gå til søs, var mere end vi kunne fatte; for vi var alle som én overbevist om, at nogen mindre sødygtig mand end han havde aldrig trådt et dæk. Men til søs var han kommet.

Efter en uges ophold i et sømandsboarding-house var han blevet puffet om bord hos os som helbefaren.

Hele mandskabet måtte gøre hans arbejde for ham. Ikke alene kunne han ingenting, men han viste sig også at være ude af stand til at lære noget. Trods alle anstrengelser kunne de ikke få lært ham at styre. For ham må kompasset have været en gådefuld og skrækkelig snurrepotte. Det lykkedes ham aldrig at skelne mellem dets hovedstreger, endsige da under styringen at holde skibet i kurs ved at falde af og støtte med roret. Han blev aldrig klar over, om tovene skulle rinkes fra venstre til højre eller fra højre til venstre. Hans åndsevner tillod ham ikke at nemme det lette muskelkneb med at lægge sin vægt i et reb, når man trækker og haler. De simpleste knuder og tørn lå over hans forstand, og så var han dødsens angst for at gå til vejrs. Ved trusler både fra kaptajnens og styrmandens side blev han en dag tvunget til vejrs. Det lykkedes ham at komme så langt som til neden for tværsalingen, men dér frøs han fast til vævlingerne. To matroser måtte op efter ham og hjælpe ham ned.

Alt dette kunne have været slemt nok, hvis der ikke havde været det, der var værre. Men han var ondskabsfuld, hadsk, beskidt og savnede almindelig anstændighedsfølelse. Han var en høj, kraftig mand, og han kæmpede med os alle. Han var ikke engang ærlig i sin kampmåde. Første gang han sloges om bord – den første dag, vi var ude – var det med mig, fordi han tog min egen bordkniv og ville bruge den til at skære en ende skrå af med, hvorpå jeg, som straks var parat, øjeblikkelig eksploderede. Senere kæmpede han med næsten hver eneste mand af besætningen. Da hans klæder blev for smudsige til, at

vi andre kunne holde dem ud, kom vi dem i blød og stod over ham, mens han vaskede dem. Kort sagt, "Mureren" var én af disse frygtelige og afskyelige ting, som man må se for at blive overbevist om, at de eksisterer.

Jeg vil blot sige så meget, at han var et dyr, og at vi behandlede ham som et dyr. Først nu, da jeg ser tilbage gennem årene, er jeg i stand til at forstå, hvor hjerteløst vi bar os ad imod ham. Han var uden skyld. Han kunne efter selve naturens orden ikke være anderledes, end han var. Han havde ikke skabt sig selv og var ikke ansvarlig for sin tilblivelse. Og dog behandlede vi ham, som om han var herre over sin vilje, og gjorde ham personlig ansvarlig for alt, hvad han var og ikke burde have været. Som følge heraf var vor behandling af ham lige så skrækkelig, som han selv var. Til sidst behandlede vi ham med tavshed, og mange uger, før han døde, talte hverken vi til ham eller han til os. Og i mange uger gik han rundt imellem os eller lå i sin køje i vort overfyldte lugar og grinede til os i sit had og sin ondskab. Han var dødsmærket, og han vidste det, og vi vidste det. Og hvad mere er, han vidste, at vi ønskede, han måtte dø. Han gjorde livet til en plage for os ved sin nærværelse, og det liv, vi førte, var hårdt og gjorde os hårde. Således døde han da, i et snævert rum, hvor tolv mand var stuvet sammen, og dog var han lige så ene, som om han var død på en øde bjergtop. Ikke et venligt ord, ikke en sidste hilsen blev vekslet mellem ham og os. Han havde levet som et dyr og døde som et dyr, og i døden hadede han os, som vi hadede ham.

Og nu kommer jeg til det mest forfærdende øjeblik i mit liv. Ikke så snart var han død, før han blev smidt over bord. Han døde en stormfuld nat og drog sit sidste suk, just som

mandskabet kastede sig i olietøjet, mens råbet lød: "Alle mand på dæk!" Og en stormfuld dag, flere timer senere, blev han smidt over bord. Ikke så meget som et sejldugshylster pyntede på hans jordiske levninger, lige så lidt som han blev fundet værdig til at få jernstænger for fødderne. Vi syede ham ind i de lagener, han var død imellem, og lagde ham på et lugedæk forud for hovedlugen ovre til bagbord. En sæk halvfuld af byssekul blev fastgjort til hans fødder.

Det var bitterlig koldt. Vindsiden af hvert eneste tov, rundholt og bardun var overtrukket med is, mens hele rigningen var en harpe, der sang og brølede for vindens vilde tag. Skonnerten, der var drejet bi, lå og huggede i søen, tog den ene overhaling efter den anden og dyppede sine spygatter, mens det iskolde saltvand ustandselig skyllede ind over dækket. Alle vi fra bakken var i søstøvler og olietøj. Vi havde bælgvanter på hænderne, men vore hoveder havde vi blottet for den døde mand, som vi ikke nærede nogen respekt for. Kulden bed i vore øren, de blev følelsesløse og hvide, og vi længtes kun efter, at liget skulle forsvinde. Men oplæsningen af begravelsesritualet blev ved i en uendelighed. Kaptajnen havde slået op på et forkert sted, og mens han planløst læste videre, frøs vi om ørene og harmedes over denne sidste genvordighed, som det hjælpeløse kadaver påførte os. Lige fra begyndelsen var alting gået galt med "Mureren", og galt skulle det gå til det sidste. Endelig rev kaptajnens søn over al måde irriteret bogen ud af den gamles lamme fingre og fandt den rigtige side. Kaptajnens rystende stemme tog fat igen. Så kom stikordet: "Og legemet skal kastes i havet." Vi løftede den ene ende af lugedækket, og "Mureren" faldt udenbords og var borte.

Så snart vi var kommet tilbage på bakken, gjorde vi hovedrent, vaskede den dødes køje ud og fjernede hvert spor efter ham. Ifølge lov og skik til søs skulle vi have samlet hans ejendele sammen og bragt dem til kaptajnen, som senere skulle have holdt auktion over dem, hvor vi da kunne byde på de forskellige genstande. Men der var ingen, der havde lyst til dem, så vi smed dem op på dæk og over bord i den hedengangnes kølvand – den eneste måde, vi for sidste gang kunne mishandle den mand på, som vi havde næret så ondt et had til. Å, det var råt, ja vist; men vi var også rå, for vort liv var råt, og vi blev som det.

"Mureren"s køje var bedre end min. Der sivede ikke så meget søvand ned i den fra dækket, og der var bedre lys til at ligge og læse ved. Det var den ene af grundene til, at jeg gav mig til at flytte mine sager over i hans køje. Den anden var stolthed. Jeg så, at matroserne var overtroiske, og ved at handle således besluttede jeg at vise dem, at jeg var mere modig end de. Jeg havde allerede godtgjort, at jeg var deres jævnlige, og ville nu sætte kronen på værket ved en bedrift, der skulle tvinge dem til at anerkende min overlegenhed. Ungdommeligt overmod! Men lad os glide let hen over det. Matroserne blev forfærdede over mit forehavende. De advarede mig alle som én og sagde, at så længe skibe havde faret på havet, havde aldrig nogen, der tog en død mands køje, levet rejsen til ende. De fremførte det ene eksempel efter det andet, som de kendte af personlig erfaring. Jeg holdt stædigt på mit. Så tiggede og bad de mig om at lade være, og det smigrede min stolthed således at mærke, at de virkelig holdt af mig og var bekymrede for min skyld. Men det bidrog kun til at bestyrke mig i min dårskab. Jeg flyttede min

køjesæk og lå hele eftermiddagen og aftenen i den døde mands køje og lyttede til skrækkelige spådomme om min fremtidige skæbne. Der blev også fortalt historier om forfærdelige dødsfald og gruelige gengangere, som fik os alle til hemmeligt at gyse. Helt opfyldt af dette, men spottende med det vendte jeg mig ved slutningen af anden hundevagt om på siden og lagde mig til at sove.

Ti minutter i tolv blev der kaldt på mig, og klokken tolv var jeg i klæderne og på dæk for at afløse den mand, der havde vækket mig. Når man ligger bi inde på sæljagtgrundene, bliver der kun holdt én-mands vagt natten igennem, og hver mand er kun på dækket en time. Det var en mørk nat, men ikke usigtbart. Stormen var ved at lægge sig, og skyerne tyndedes. Det skulle have været måneskin, og skønt månen selv var usynlig, spredte den alligevel på en eller anden måde et svagt stråleskær. Jeg gik frem og tilbage tværs over dækket midtskibs. Mit sind var opfyldt af dagens begivenhed og de skrækkelige historier, mine kammerater havde fortalt mig, og dog tør jeg, her og nu, bedyre, at jeg ikke var bange. Jeg var et sundt ungt dyr, og desuden gav jeg i mine tanker Swinburne ret, når han siger, at døde mænd går ikke igen [Note 1)]. "Mureren" var død, og dermed var den potte ude. Han ville aldrig gå igen – i hvert fald ikke på dækket af *Sophie Sutherland*. På dette tidspunkt var han i oceanets dyb og, på grund af vor afdrift, mange mil til luvart for os, og det var mest sandsynligt, at han allerede var udstykket og fordelt på mange hajmaver. Ikke desto mindre grundede jeg på de spøgelseshistorier, jeg havde hørt, og spekulerede over åndeverdenen. Jeg kom til den slutning, at hvis de dødes ånder stadig strejfede om i denne verden, så havde de bibeholdt deres

jordelivs egenskaber, deres godhed eller ondskab. Indrømmede man altså, at denne hypotese var rigtig (hvad jeg aldeles ikke ville indrømme), så måtte "Mureren" som genganger være lige så hadefuld og ondsindet, som han havde været, mens han var i live. Men der fandtes ikke noget "Murer"-spøgelse – det måtte jeg hævde.

Nogle få minutter havde jeg, beskæftiget med disse tanker, travet frem og tilbage. Så kom jeg tilfældigt til at kaste blikket forud langs bagbords side, og i det samme gjorde jeg et spring som en skræmt hjort og styrtede i et blindt anfald af vanvittig skræk agterud langs hyttedækket henimod kahytten. Alt mit ungdommelige overmod og min forstandsmæssige ro var forsvundet. Jeg havde set en genganger. Dér, i det svage lys, på det sted, hvor vi havde kastet den døde mand over bord, havde jeg set en utydelig og flagrende skikkelse. Den var seks fod lang, smækker og dannet af et så fortyndet stof, at jeg tydeligt havde kunnet se forevants fletværk igennem den.

Jeg var besat af panisk rædsel som en løbsk hest. Mit egentlige Jeg havde ophørt at være til. Igennem mig sitrede de instinktive indskydelser, jeg havde taget i arv efter ti tusinde generationer af overtroiske forfædre, som havde været bange for mørket og mørkets ting. Jeg var ikke mig selv. Jeg var i virkeligheden disse ti tusinde forfædre. Jeg var slægten, hele menneskeslægten, i dens overtroiske barndom. Ikke før jeg var nået halvvejs ned ad kahytstrappen, vendte mit rette Jeg tilbage. Jeg standsede min flugt og klyngede mig til den stejle trappe, rystende, svimmel og nær ved at kvæles. Aldrig, hverken før eller senere, har jeg fået sådan et chok. Jeg klamrede mig til trappen og overvejede. Jeg kunne ikke tvivle om mine sansers

vidnesbyrd. Jeg havde set noget, det kunne ikke omtvistes. Men hvad var det? En genganger eller en spøg? Der var kun disse to muligheder. Hvis det var en genganger, så var spørgsmålet: Ville han vise sig igen? Hvis han ikke gjorde det, og jeg alarmerede skibets officerer, så ville jeg gøre mig selv til skive for alle de ombordværendes spotterier. Og hvis det var en spøg, så ville min stilling under disse omstændigheder blive endnu mere latterlig. Hvis jeg skulle hævde min dyrekøbte ligestillethed, gik det aldrig an at alarmere nogen, før jeg var ganske sikker på, af hvad art spøgelset var.

Jeg er en behjertet mand. Det er ikke for meget sagt; for rystende af rædsel krøb jeg op ad kahytstrappen og gik tilbage til det sted, hvorfra jeg først havde set noget. Det var forsvundet. Men der var dog måde med mit mandemod. For skønt jeg ikke kunne se noget, var jeg bange for at gå forud til det sted, hvor jeg havde set synet. Jeg begyndte igen at gå frem og tilbage, og skønt jeg kastede mange ængstelige blikke henimod det frygtelige sted, var der intet, der lod sig se. Efterhånden som min sindsligevægt vendte tilbage, drog jeg den slutning, at det hele kun havde været et spil af min fantasi, og at jeg ikke havde fået mere, end jeg fortjente, fordi jeg lod mine tanker dvæle ved slige emner.

Atter gik der en tid, hvor jeg kun nu og da uden ængstelse kastede et blik forud – og så pludselig styrtede jeg igen agterud som en sindssvag. Jeg havde set synet på ny. Den lange, flagrende, fortyndede stofmasse, hvorigennem man kunne se forevantet. Denne gang var jeg ikke nået længere end til afsatsen i hyttedækket, før jeg standsede. Atter tænkte jeg over situationen. Og min stolthed vandt overhånd. Jeg turde ikke

udsætte mig for at blive en skive for mandskabets spot. Dette ukendte måtte jeg møde alene. På egen hånd måtte jeg komme til klarhed over, hvad det var. Jeg så tilbage til det sted, hvor vi havde vippet "Mureren" over bord. Der var ingen. Intet rørte sig. Og for tredje gang genoptog jeg min vandring midtskibs.

Så længe synet var borte, døde min frygt hen, og min sindsligevægt vendte tilbage. Naturligvis var det ikke nogen genganger. Døde mænd går ikke igen. Det var en spøg, en grusom spøg. Mine kammerater oppe på bakken søgte ved et eller andet ukendt middel at skræmme mig. De måtte allerede to gange have set mig løbe agterud. Mine kinder brændte af skam. Det forekom mig, at jeg kunne høre den undertrykte klukken og latter, som netop for øjeblikket brød løs i folkelugaret. Jeg begyndte at blive vred. Det kunne være meget godt med en spøg, men det kunne også drives for vidt. Jeg var yngste mand om bord, bare en knøs, og de havde ingen ret til at spille mig den slags puds, som jeg meget vel vidste før havde gjort mænd og kvinder til bindegale idioter. Jeg blev mere og mere vred og besluttede at vise dem, at jeg var gjort af et mere holdbart stof, og på samme tid at lade dem føle min harme. Hvis synet atter åbenbarede sig, havde jeg besluttet, at jeg ville gå helt hen til det – ja, jeg ville gå helt hen til det, og det med kniv i hånd, og når jeg var nær nok til at støde, så ville jeg støde. Hvis det var en mand, ville han få det knivstik, han fortjente. Var det en ånd, nå, så kunne det jo ikke skade ånden, mens jeg derimod ville have fået erfaring for, at døde mænd *gik* igen.

Nu var jeg overmåde vred og ganske overbevist om, at det måtte dreje sig om et skælmsstykke. Men da synet for tredje gang viste sig på samme plet, langt, gennemsigtigt og

flagrende, så dukkede min frygt atter op og fordrev det meste af min vrede. Men jeg løb ikke. Heller ikke tog jeg mine øjne fra synet. Begge de andre gange var det forsvundet, mens jeg løb bort, så jeg ikke havde set, hvordan det bar sig ad med at komme af sted. Jeg trak min tollekniv fra bæltet og begyndte at gå frem. Trin for trin, nærmere og nærmere! Og stadig vanskeligere havde jeg ved at bevare min selvbeherskelse. Der stod en kamp imellem min vilje, min egentlige personlighed, mit rette Jeg, på den ene side, og på den anden de ti tusinde forfædre, som var indvævet i mine fibre, og hvis spøgelsesstemmer hviskede om mørke og den frygt for mørket, de havde følt i hine tider, da verden var mørk og fuld af rædsel.

Jeg gik langsommere, og stadig flagrede og bølgede synet med ejendommelig uhyggelige duvninger. Og så forsvandt det lige for mine øjne! Jeg så det forsvinde! Det gik hverken til højre eller venstre, ejheller baglæns. Det forsvandt på stedet, mens jeg stod og stirrede på det, opløstes, blev til intet. Jeg døde ikke, men efter hvad jeg følte i de næste få øjeblikke, tør jeg sværge på, at jeg dybest inde har mærket, at mennesker kan dø af angst. Dér stod jeg med kniven i hånden og svajede mekanisk efter skibets rullen, lammet af skræk. Hvis "Mureren" pludselig med fingre af kød og blod havde grebet mig i struben og givet sig til at kværke mig, ville det ikke have været mere, end jeg var forberedt på. Døde mænd gik igen, og det ville netop have været, hvad den ondskabsfulde "Murer" allersnarest havde gjort.

Men han greb mig ikke i struben. Der skete ikke noget. Og da naturen ikke tåler stilstand, kunne jeg ikke evigt blive stående ubevægelig dér på samme sted. Jeg vendte mig om og begyndte at gå agterud. Jeg løb ikke. Hvad kunne det nytte? Hvilken

chance havde jeg overfor den ondsindede åndeverden? Flugt beroede for mit vedkommende på mine bens hurtighed. Men en genganger ville kunne forfølge mig med tankens hast. Og der var gengangere til! Jeg havde set en genganger!

Mens jeg således langsomt vaklede agterud, fandt jeg forklaringen på dette blændværk. Jeg så toppen af mesanmasten duve igennem en svagt lysende tågesky, bag hvilken månen skinnede. Med ét gik sammenhængen op for mig. Jeg trak en linje mellem den lysende sky og toppen af mesanmasten og forstod, at den måtte ramme et steds i nærheden af forevant på bagbords side. Netop som jeg gjorde dette, svandt månelyset. De drivende skyer, som sejlede af sted for vinden, der var ved at løje af, posede og tyndedes skiftevis foran den lysende måneskive, men lod den aldrig komme helt til syne. Og når skyerne var tyndest, var det kun en meget svag glans, der kunne trænge igennem dem. Jeg ventede og iagttog den. Næste gang skyerne tyndedes, stirrede jeg forud, og dér lå skyggen af masten lang og gennemsigtig, flagrende og duvende over dækket og op mod vantet.

Det var min første genganger. Også senere en gang har jeg set en genganger. Det viste sig at være en newfoundlænder, og jeg ved ikke, hvem af os der blev mest forskrækket. For jeg ramte newfoundlænderens kæbe med et fuldt højrehåndsstød. Med henblik på "Mureren"s genganger vil jeg blot sige, at jeg ikke omtalte sagen til en sjæl om bord. Men jeg vil også hævde, at jeg aldrig i mit liv har gennemgået større sjælekval og pine end på den ensomme nattevagt om bord på *Sophie Sutherland*.

Forfatterens bemærkning til udgiveren: Dette er ikke nogen opdigtet historie. Det er en virkelig begivenhed, som jeg selv har oplevet.

Noget der aldrig blev til noget

Det var i Quito, Ecuadors hovedstad oppe i bjergene, at udvekslingen af denne række breve fandt sted. For at købe et par sko var jeg gået ind i en butik på 6 x 8 fod og med vægge, der var 3 fod tykke, da jeg på gulvet bemærkede et skabet leopardskind. Jeg kunne ikke spansk. Butikkens indehaver kunne ikke engelsk. Men jeg var adept i tegnsproget. Jeg ville vide, hvor jeg kunne købe leopardskind. På min notesblok tegnede jeg de interessante gader i en by. Så tegnede jeg en lille butik, som jeg efter mange anstrengelser fik ejeren til at anerkende som sin butik. Dernæst viste jeg på min tegning, at der i de mange gader var mange butikker, og endelig forvandlede jeg mig selv til et levende spørgsmålstegn, idet jeg stadig pegede fra det skabede leopardskind til de mange butikker, jeg havde skitseret.

Men ejeren begreb ikke, hvor jeg ville hen. Hans medhjælper lige så lidt. Gaden kom ind for at hjælpe – det vil sige, så mange som kunne myldre ind i den 6 x 8 fods butik, mens de, der ikke kunne klemme sig ind, holdt et overskudsmøde på fortovet udenfor. Ejeren og de øvrige skiftedes til at beskyde mig med hele salver af spansk – hurtigild – og efter deres ansigtsudtryk at dømme kom de alle til den slutning, at jeg var hestedum. Jeg gennemgik hele mit program på ny, pegede på skitsen fra den ene butik til den mange butikker, påviste, at der i denne ene butik fandtes et leopardskind, og førte så spørgende min blyant rundt mellem de øvrige butikker. De stirrede alle på mig i

måbende tavshed, indtil jeg pludselig så gryende forståelse opklare en lille drengs ansigt.

"*Tigres montanya*!" råbte han.

Dette skønnede jeg betød bjergtigre, altså leoparder; og som bevis på, at han forstod mig, gjorde drengen tegn til mig om at følge ham, og jeg adlød. Han løb foran mig en kvart mile eller så og standsede foran indgangen til en stor bygning, hvor nogle skildvagter sjokkede frem og tilbage, mens andre soldater gik ud og ind. Han betydede mig, at jeg skulle vente her, og løb ind i bygningen.

Femten minutter efter var han tilbage igen, uden leopardskind, men fuld af oplysninger. Ved hjælp af mit visitkort, mit hotelkort, mit ur og drengens fingre erfarede jeg følgende: At han klokken seks samme aften ville komme til mit hotel med ti leopardskind til behageligt eftersyn. Endvidere, at skindene tilhørte en vis kaptajn Ernesto Becucci. Desuden også, at drengen hed Eliceo.

Drengen var punktlig. Klokken seks var han på mit værelse. I hånden havde han en lille rulle adresseret til mig. Da jeg åbnede den, opdagede jeg, at det var håndskrevne noder, et ark klavermusik betitlet *Hora Tranquila Valse*, det vil sige: "En rolig time", vals af Ernesto Becucci. Det var leopardskind, jeg ville have, tænkte jeg, og ejeren sender mig et ark noder i stedet. Men drengen forsikrede mig, at han bestemt ville komme til hotellet med skindene klokken ni næste morgen, og jeg betroede ham følgende stadfæstelse:

> Kære kaptajn Becucci!
> Tusind tak, fordi De har været så venlig at tilsende mig Deres *Hora Tranquila Valse*. Mrs. London vil

spille den for mig i aften.

Deres ærbødige

Jack London.

Næste morgen kom Eliceo igen, men uden skindene. I stedet gav han mig et brev, skrevet på spansk, som frit oversat lød således:

Til min kæreste, altid dyrebare ven, min underdanigste hilsen!

Kære herre!
Jeg sendte Dem i aftes ved bringeren af denne billet en ringe gave, og De besvarede den med et brev, som jeg oversatte.

Tillad mig at bringe til Deres kundskab, at det er min sædvane at bortskænke denne vals indenfor det bedste selskab, derfor også til Deres Herlighed. Derfor overlades det også ganske til Dem at anerkende denne opmærksomhed, ved en håndgribelig påskønnelse, mener jeg, da denne komposition er gjort af mig selv. Hav derfor den godhed ved Deres ydmyge tjener, bringeren af dette, at sende en hvilken som helst, selv nok så ubetydelig gave, som De måtte føle Dem tilskyndet til at overrække mig. Send den indlagt i en konvolut. Bringeren fortjener fuld tillid.

Jeg undte mig ikke den overordentlige fornøjelse at besøge Deres Herlighed i morges, da jeg finder, at mit legeme ikke kan glæde sig ved den normale udøvelse af sine funktioner.

Hvad nu angår skindene fra bjergene, da vil De klokken syv i aften få besøg af en lille dreng, medbringende ti skind, hvorimellem De kan vælge dem, der bedst svarer til Deres forventninger.

I det håb at De vil se på det i samme lys som jeg, beder jeg Dem vedblivende betragte mig som

Deres ærbødigste tjener,

Capitan *Ernesto Becucci*.

Godt, tænkte jeg, denne kaptajn Ernesto Becucci har vist sig at være en overmåde upålidelig person; i og for sig har jeg ikke noget imod at give ham et honorar for hans komposition, men jeg er rigtignok bange for, at jeg aldrig får de leopardskind at se, hvis jeg gør det. Følgelig gav jeg Eliceo nedenstående brev til kaptajnen:

Kære kaptajn Becucci!

Lad drengen komme med skindene i aften klokken syv, så skal det være mig en glæde at tage dem i øjesyn. I aften, når drengen kommer med skindene, skal jeg med fornøjelse give ham en konvolut til Dem med en håndgribelig påskønnelse for Deres komposition.

Vær så venlig at hæfte prisen på hvert enkelt skind, og lad mig tillige vide, hvor meget De ville tage for alle skindene under ét.

Ærbødigst

Jack London.

Nu har jeg ham, tænkte jeg. Ingen skind – ingen håndgribelig påskønnelse; og han lod til at være svært ivrig efter at få den håndgribelige påskønnelse.

Klokken syv mødte Eliceo igen, men uden leopardskind. Han overrakte mig følgende brev:

Señor London!

Jeg ønsker at indgive Dem den overbevisning, at jeg i dag, klokken halv fire i eftermiddags, mistede nøglen til mit aflukke. Mens jeg uddelte rationer til soldaterne, tabte jeg den. I dette tab ser jeg Guds tilskikkelse.

Jeg modtog et brev fra Deres Herlighed, overbragt af den, som henbærer dette ringe svar fra mig til Deres Herlighed. I morgen vil jeg lade døren sprænge for at have den tilfredsstillelse at kunne holde mit ord til Dem. Jeg føler brændende skam ved ikke at være i stand til at beherske de onder, som rammer menneskene i disse kolonier. Vær god og send mig den bagatel, De tilbød mig. Send mig dette bevis på Deres erkendtlighed ved bringeren af dette, som fortjener fuld tillid. Giv ham også en ringe sum penge til ham selv og vær forsikret om evig taknemmelighed hos

Deres underdanigste tjener,

Capitan *Ernesto Becucci*.

Indlagt i ovenstående brev fandt jeg ligeledes følgende originale digt. Hvilken sammenhæng der var mellem det og

leopardskindene eller den håndgribelige påskønnelse, lykkedes det mig ikke at opdage:

Hjertesuk.
Ej græde du formår;
jeg kræver ej et år,
som smykke kan mit liv
og læge sjælens sår.

Det hemmelige bånd,
som knytter ånd til ånd
i elskov, ak, det brast,
og fri er nu din hånd.

Forgæves har du stræbt
at skjule blikkets glød;
den Amor, som er død,
var drot, da han blev dræbt.

Så gå, du stjerne, gå
din sti blandt soles glans –
mens jeg forsmægte må
i længsel mod din glans!

Til alt dette svarede jeg under ét:

Kære kaptajn Becucci!
Det gør mig meget ondt at høre, at De ved Guds tilskikkelse har tabt nøglen til Deres aflukke klokken halv fire i går eftermiddags. Vær så god at sende drengen herhen med skindene i morgen tidlig klokken syv. Hvis han til den tid kommer

med skindene, skal det være mig en fornøjelse at give Dem den håndgribelige påskønnelse for Deres *Hora Tranquila Valse*.

Ærbødigst

Jack London.

Klokken syv kom der ingen skind, men derimod følgende brev:

Sir!

Efter at have formeldt Dem min underdanigste hilsen skal jeg i fortsættelse heraf tillade mig at forsikre, at ingen nogensinde indtil det øjeblik, da jeg skriver dette, har behandlet mig med en sådan mangel på opmærksomhed. Det var en gave til en *gentleman*, som skulle beholde dette musikstykke, og alle uden undtagelse har sendt mig en godtgørelse på fem dollars. Med min ringe fatteevne kan jeg ikke få mig til at tro, at De efter at have tilbudt at sende mig penge skulle kunne undlade at gøre det.

Jeg beder Dem, send mig pengene, at jeg kan belønne drengen for hans gentagne besøg hos Dem. Vær god at sende dem diskret, i en konvolut, ved bringeren af dette.

I aftes kom jeg til Deres hotel sammen med drengen. De sad ved middagsbordet. Jeg ventede på Dem i over en time og gik så i teatret. Giv drengen et lille beløb og send mig en lignende gave af større proportioner.

I håb om ufortøvet at modtage en ringe
opmærksomhed fra Dem

Capitan *Ernesto Becucci*.

Og her ender, ganske som det kunne være en af George Moores realistiske studier, denne brevveksling med kaptajn Ernesto Becucci. Der skete intet. Det blev aldrig til noget. Han fik ikke nogen håndgribelig påskønnelse, og jeg fik ingen leopardskind. Den håndgribelige påskønnelse, han kunne have gjort sig håb om, gav jeg Eliceo, som på stedet omsatte den i et par bukser og en billet til tyrefægtningen.

Anmærkning til forlæggeren: Dette er en sandfærdig beretning om noget, der virkelig passerede i Quito, Ecuador.

Skippersejlads

Man bliver født til sømand, ikke oplært til det. Med "sømand" mener jeg ikke den nogenlunde dygtige, hjælpeløse skabning, man nu til dags finder i folkelukaf'et på langfartsskibe, men derimod den mand, der kan gå om bord i et fartøj, sammensat af træ og jern, tovværk og lærred, og tvinge det til at lystre ham på havets overflade. Bortset fra kaptajnerne og styrmændene på de store skibe, så er det skipperen på det lille fartøj, der er den virkelige sømand. Han ved – og det skal han vide – hvordan han skal få vinden til at føre hans fartøj fra et givet punkt til et andet. Han må vide besked med tidevand og mærker for grunde og sejlløb, så vel som dag- og natsignaler. Han må også være klog på vejret og dets virkninger, og han må være fuldt ud fortrolig med de særlige egenskaber ved hans skib, der gør det forskelligt fra ethvert som helst andet skib, der nogensinde er blevet bygget og tilrigget. Han må forstå at føre det lempeligt frem og fylde det på den anden bov uden at miste farten eller falde for meget af.

Vor tids langfartsmatros behøver ikke at kende noget til den slags. Og det gør han heller ikke. Han trækker og haler, eftersom han bliver beordret dertil, spuler dæk, vasker maling ren og banker rust af. Han ved ikke besked med noget og bryder sig absolut heller ikke om det. Sæt ham ud i et lille fartøj, og han er ganske hjælpeløs.

Jeg glemmer aldrig den erfaring, jeg gjorde, da jeg som barn for første gang traf et af disse mærkelige væsener. Det var en bortløben engelsk matros. Jeg var en knægt på tolv år og havde

en overdækket, fjorten fods sænkekølsbåd, som jeg havde lært mig selv at sejle med. Jeg sad ved hans fødder som ved en guddoms, mens han udbredte sig om fremmede lande og folkeslag, voldshandlinger og hårrejsende oplevelser på oprørte have. En dag tog jeg ham med ud på en sejltur. Det var med en ren amatørs umådelige ængstelse, at jeg satte sejl til og kom i fart. Jeg var jo overbevist om, at her var jeg sammen med en mand, der i ét sekund så med mere forstand på fartøjer og havet, end jeg nogensinde selv ville opnå at kunne. Efter et lille ophold, under hvilket jeg havde anstrengt mig på det bedste, tog han rorpinden og skødet. Jeg sad på den lille tofte midtskibs med åben mund og var parat til at lære, hvad det virkelig ville sige at sejle. Jeg blev ved at sidde med åben mund, for nu erfarede jeg, hvad en rigtig sømand betød i en lille båd. Han kunne ikke passe skødet og var flere gange ved at bringe båden til at kæntre under bygerne, og én gang ved at gibbe på en aldeles umulig og klodset måde; han vidste ikke, hvad en sænkekøl var til, lige så lidt som han vidste, at man skal sidde midtskibs og ikke ved den ene side, når man vil sejle fordevind, og da vi så endelig kom tilbage til kajen, løb han ind mod bolværket for fulde sejl, så han skamferede stævnen. Og han var dog en rigtig sømand, der havde befaret det store, dybe hav!

Det er derfor, jeg siger, at en mand kan hele sit liv sejle i folkelukaf'et i de store skibe og aldrig lære, hvad rigtig sejlads vil sige. Jeg har lyttet til havets lokkende, dragende toner. Da jeg var femten år, førte og ejede jeg en slup, hvormed jeg gik på røveri efter østers, og da jeg var seksten år, sejlede jeg i grækernes fladbundede skonnerter på laksefiskeri i Sacramentofloden, og derpå fik jeg hyre som matros i

fiskekontrollen. Jeg var også en god sømand, skønt hele min tumleplads kun havde været Francisco-bugten og de floder, der udmunder dér. Jeg havde aldrig været ude på havet.

Da jeg fyldte sytten år, tog jeg hyre som helbefaren på en tremastet skonnert, der skulle på et syv måneders togt ud over Stillehavet og tilbage igen. Mine skibskammerater fortalte mig straks, at det var ikke så lidt frækt af mig at tage hyre som helbefaren. Men det var jeg faktisk. Jeg havde gennemgået den rigtige skole, og det tog mig kun nogle minutter at lære navnene på de få nye tove og liner og disses anvendelse. Det hele var så simpelt, og jeg gjorde ikke noget i blinde. Som sømand i småfartøjer havde jeg lært at ræsonnere mig frem. Her måtte jeg lære at styre efter kompas, hvilket måske nok tog et halvt minut, men når det drejede sig om at sejle fordevind eller manøvrere for at ride en byge af, klarede jeg mig bedre end de fleste af mine kammerater, da det jo netop var således, jeg var vant til at sejle. Inden der var gået et kvarter, kunne jeg læse kompasset helt rundt og tilbage igen. Og der var ikke meget andet at lære på det syv måneders togt, når undtages arbejdet med at slå indviklede taljerebsknob og lave forskellige slags platplatting og tovværksmåtter. Kort sagt, jeg mener, at det er ved sejlads i småfartøjer, sømanden får sin bedste uddannelse.

Den, der er født til sømand og har gennemgået havets skole, kan aldrig i sit liv sige farvel til søen. Dens salt er i hans ben såvel som i hans næsebor, og havet drager ham, til han dør. I de senere år har jeg fundet lettere måder at tjene mit udkomme på, og jeg har forladt folkelukaf'et, men jeg kommer bestandig tilbage til søen. For mit vedkommende er det som regel San

Francisco-bugten. Jeg kender intet andet farvand, der byder på rigere eller kraftigere afveksling for sejlads med småfartøjer.

På San Francisco-bugten blæser det virkelig. Vintertiden er den bedste tid for krydssejlads, da har vi både sydøstlig og sydvestlig kuling, og nu og da hylende storme fra nordvest. Om sommeren har vi det, vi kalder "havbrisen", en aldrig svigtende blæst fra Stillehavet. De fleste dage "kuler den skrapt", som de siger omme på Atlanterhavskysten. De undrer sig altid over de små sejl, vi fører. Nogle af dem – i skonnerter, som de er gået rundt om Kap Horn med – har med stolthed set på deres egne høje stænger og uhyre sejlflader, hvorpå de overlegent, for ikke at sige medlidende, har set på vor sejlføring. Måske har de så deltaget i en klubsejlads fra San Francisco til Mare Island. De fandt det lange stræk henrivende. Om eftermiddagen, når vor gode vestenvind med raseri kastede sig ind over San Pablo-bugten, og de havde den lige imod sig på det lange kryds hjem, så det noget anderledes ud for dem. Som flyvende svaler kom vore mere beskedent udstyrede både glidende forbi dem, mens de lå og stampede og duvede i det, de kaldte hård kuling, men som vi kun kaldte en rigtig lækker brise. Næste gang, de gik ud, så vi, de havde taget stængerne ned og forkortet deres bomme, mens agterligene var hele dugbredder nærmere ved sideligene.

Og hvad spænding angår, da er der en verden af forskel mellem et skib, der kæmper med vanskeligheder ude på det åbne hav, og et fartøj, der skal klare situationen i et farvand, der er helt indelukket af land. Må jeg bede om det lille fartøj, når det er ægte spænding og gysen, det drejer sig om. I det lille fartøj er der, som bekendt, altid for få til at gøre arbejdet, og dette er dobbelt hårdt, da det ene sker i hurtig rækkefølge oven

på det andet. Jeg har arbejdet en hel nat, begge vagter på dækket, under en tyfon ud for den japanske kyst, og jeg var ikke så udmattet som efter to timers arbejde med at rebe en tredive fods slup og i hylende sydvest få to ankre op fra en kyst, der lå i læ.

Hårdt arbejde og stærk spænding! Lad vinden slå om og lad højvandet sætte ind, ligesom man fører sin lille slup ud gennem en snæver sluseport. Sejlene, man er afhængig af, begynder med ét at blafre, og en djævelsk stærk vind fylder éns klyver bagud i ét eneste blaf. Skuden svinger rundt, og i stedet for fejende at glide ud mellem broklapperne går den med bredsiden ind mod de svære bropæle. Højvandet strømmer ind gennem pælene, mens éns pæne, nymalede båd skurer, skraber og støder imod dem. Ved de stærke stød føler man det gode lille skrog ligesom give efter, og rælingen klemmes virkelig ind. Hør lyden, når sejlet flænges og de sorte, tjærede ender af brotømmeret stikker igennem! Så, nu går mærsebardunen, og mærsestangen vakler deroppe, som var den beruset. Bliver det sådan ved, bliver styrbords vant revet løs. Grib et tov – ligegyldigt hvilket – og tag en tørn om en af pælene. Den frie ende af tovet er for kort, det kan ikke gøres fast, og man holder fast, mens man hyler til sin eneste kammerat, at han skal tage en tørn med et længere tov. Hold fast! Man holder fast, til man er purpurblå i ansigtet, til éns arme synes at skulle gå af led, og blodet springer ud af fingerspidserne. Men man holder fast. Man retter sig og ser på sine hænder. De er ilde medtagne, og man kan næsten ikke rette dem igen. Men der er ikke tid til at tænke på fingrene. Fartøjet, der altid er lunefuldt, ligger nu og dunker mod andeskællene på pælene, som gjaldt det om at

skrabe rælingen af. Nu gælder det om at få piggen og klyveren ned! Man trækker og haler og hiver, mens man veksler ubehagelige bemærkninger med brovagten, der altid er parat til at møde én på mindre end halvvejen ved den slags diskussion. Endelig, efter mere end en times forløb, da man har ondt i ryggen, og da hænderne er flængede og kradsede og éns skjorte drivvåd af sved, kommer man igennem og glider hurtigt frem over det glatte vand mellem grønne bredder, hvor kvæget står i græs til knæene og stirrer forbavset på én. Spænding! Arbejde! Oplevelse! Kan man opleve noget lignende en rolig dag ude på havet?

Jeg har prøvet begge dele. Jeg husker, hvad vi var ude for i en fjorten dages storm ud for New Zealands kyst. Det var med en rusten og forslået fragtdamper, og vi havde seks tusind tons kul om bord. Der var udspændt redningsliner både for og agter, og til luvart var der fastgjort uhyre net af tovværk. De skulle bryde søernes kraft og således skærme dørene ind til messe og lukaf. Men det hjalp ikke spor. Dørene blev slået ind, og søerne skyllede alt ud af rummene. Og alligevel – vi havde kun én følelse, hele tiden: vi fandt det uhyre ensformigt.

I modsætning dertil tilbragte jeg omtrent de livligste otte dage af mit liv i et lille fartøj ved Koreas vestkyst. Det er ligegyldigt, hvorfor jeg således var på rejse op gennem det gule hav i februar og i et vejr, hvis temperatur var under nul. Hovedsagen var den, at jeg var om bord i en åben båd, en sampan, ud for en klippekyst, hvor der ikke fandtes fyr, og hvor højvandet steg til over tredive fod. Mit mandskab var japanske fiskere, og vi kunne ikke tale sammen. Alligevel blev det ingen kedelig tur. Jeg glemmer aldrig en særlig kold morgenstund, da

vi midt i en tæt snetykning tog sejlene ind og kastede anker. Det blæste stærkt fra nordvest, og vi lå i læ af kysten. For og agter var der lukket for os ved klippefulde pynter, mod hvis stenmure bølgerne ubrudte væltede ind med al deres magt. Til luvart kunne vi nu og da mellem snebygerne skimte et lavt klipperev, der ikke var ret langt borte. Det var dette, der kun utilstrækkeligt beskyttede os mod hele det gule hav, der tordnede og buldrede ind imod os.

Japanerne kravlede ind under en fælles rismåtte og lagde sig til at sove. Jeg gjorde dem selskab, og i flere timer lå vi i en urolig døs. Så kom der en sø, der skyllede os frem fra måtten med iskoldt vand, og der lå et tykt lag sne oven på måtten. Revet til luvart var ved at forsvinde, da det nu var ved at blive højvande, og for hvert øjeblik væltede søerne med større kraft ind over klipperne. Fiskerne studerede kysten ivrigt og bekymret. Det gjorde jeg også, men jeg kunne ikke se, at en svømmer ville have nogen videre chance for at nå ind til klipperækken, som brændingen slog imod. Jeg gjorde tegn og pegede mod de langstrakte pynter til hver side. Japanerne rystede på hovederne. Så pegede jeg ind mod den skrækkelige kyst på læsiden. De rystede igen på hovederne og foretog sig intet. Jeg sluttede deraf, at de var som lamslåede ved det håbløse i situationen. Faren voksede med hvert minut, for højvandet berøvede os den stødpude, revet dannede, og inden længe lod det til, at båden ville blive fyldt med vand og gå til bunds, fordi vi var bundet til vort anker. Søerne slog ind over os med voksende styrke, og vi øste uafladeligt. Men stadig holdt mit fiskermandskab øje med brændingen og foretog sig ikke noget.

Endelig – efter mange gange at have været udsat for at blive sendt til bunds – tog fiskerne fat. De tog hurtigt ankeret ind, og da båden svingede om, satte vi sejl til forude, men kun et sejl på størrelse med en melsæk. Vi gik nu lige ind mod kysten. Jeg snørede mine sko op, tog stortrøje og jakke af og var parat til hurtig, delvis afklædning lige et øjeblik, før vi ville støde mod klipperne. Men vi stødte ikke, og idet vi fo'r ind, så jeg hele situationens skønhed. Foran os åbnede der sig et snævert sejlløb med hvide brådsøer ved dets munding. Og jeg havde dog ikke set noget til det, da jeg ved daggry nøje undersøgte kysten. *Men jeg havde glemt de tredive fods højvande.* Det var dette, japanerne havde afventet og håbet på. Vi løb ind gennem brådsøemes bræmme, svingede ind i en lillebitte, lunt skærmet bugt, hvor vandet næppe krusedes af blæsten, og landede på en strandbred, hvor saltvandet fra sidste højvande lå frosset i lange, buede linjer. Dette var den ene af de tre storme, jeg oplevede i de otte dage, jeg var om bord i den japanske sampan. Ville man have klaret den med et rigtigt skib? Jeg frygter, man ville være gået på grund på det ydre rev, og at alle ombordværende ville have fundet døden i bølgerne.

Et tre dages togt i en lille båd giver så mange overraskelser og pinefulde oplevelser, at der er nok til et stort, søgående skib for et helt år. Jeg husker, hvorledes jeg engang gik ud på prøvetur med en lille, tredive fods båd, jeg lige havde købt. I løbet af seks dage fik vi to stive kulinger og desforuden en rigtig storm af sydvest og en forrygende orkan af sydøst. De korte mellemrum mellem disse blæseperioder gav os vindstille. Vi var også tre gange på grund i de seks dage. Dernæst fortøjede vi inde ved bredden i Sacramentofloden, og da vi af vanvare stødte på

grund på den stærkt skrånende bred, havde vi nær slået en sidelæns kolbøtte, da vandet faldt. Det var i stille vejr og ved betydeligt højvande, at vi i Carquinez-strædet, hvor ankrene glider hen ad den glatskurede stenbund, blev suget ind mod et mægtigt bolværk, langs hvilket vi stødte og knubsede over fem hundrede meter, inden vi kunne komme klar af det. To timer efter var vi ude på San Pablo-bugten, og da blæste det op, så vi måtte rebe stærkt. Det er ikke morsomt at jage efter en jolle, der er kommet i drift i høj sø og stærk blæst. Men det var ikke desto mindre vort næste arbejde, for vor jolle havde sprængt de to fortøjningstrosser, vi havde brugt til den. Inden vi fik fat på den, havde vi næsten sat livet til af udmattelse, og vi havde også sat sluppens sammenhæng og styrke på prøve fra køl til top. Og som for at sætte kronen på værket kunne vi på et hængende hår have kollideret med et stort skib, der blev bugseret ud, da vi var på vej hjemad og gik igennem det snævreste sejlløb i San Antonio-mundingen. Jeg har været på langfart i større fartøjer hele år ad gangen og ikke haft nær så spændende oplevelser.

Når alt kommer til alt, er de uheldige perioder næsten det bedste ved den slags sejlads. Når jeg nu ser tilbage, markerer de netop glæderne. Så længe de står på, prøver de éns mod og mandshjerte såvel som éns ordforråd, ja, man kan blive så pessimistisk, at man tror Vorherre har noget særligt imod én – men bagefter, å, bagefter! Hvor er det da ikke rart at mindes de tider, og hvilken nydelse er det ikke at fortælle om det til sine medbrødre, de andre småskippere.

Et snævert, bugtet løb, der ikke er andet end en mudderpøl. Ved daglig vande ser man en dyndet, slimet bund, vandet selv er urent og farvet af spildevandet fra et garveri i nærheden;

markgræsset på begge sider er farvet i alle de nuancer, man ser hos en rådnende orkidé, en skrøbelig, forfalden, ældgammel kaj og for enden af denne en lille, hvidmalet slup. Der er intet som helst romantisk ved det syn, intet, der antyder den mindste smule af noget eventyrligt. Det hele er et pragtfuldt, malerisk argument mod de foregivne glæder ved sejlads i småfartøjer. Det var måske nok det, Cloudesley og jeg tænkte på den skumle, blygrå morgenstund, da vi tørnede ud for at lave morgenmad og vaske dæk. Det sidste var mit arbejde, men jeg opgav det, da jeg først havde kastet et blik på det smudsige vand og derpå havde set hen ad mit nymalede dæk. Da vi havde spist, begyndte vi på et spil skak. Vandet faldt stadig, og vi mærkede, at sluppen begyndte at krænge over til den ene side. Vi blev ved at spille, til skakbrikkerne begyndte at vælte. Hældningen tiltog, og vi gik op på dækket. Fortøjningstrosserne for og agter var strammet. Mens vi stod dér, gik båden endnu længere over med et lille sæt. Nu var fortøjningstrosserne stærkt strammet.

"Så snart dens bug rører bunden, holder det op," sagde jeg.

Med en bådshage tog Cloudesley pejlinger langs ydersiden.

"Syv fod vand!" meldte han. "Bunden er mere end stejl. Det første, der rører bunden, når den går rundt, bliver masten."

Der lød en ildevarslende, bristende lyd fra agtertrossen, og da vi så derhen, så vi en kordel gå i stykker. Vi sprang derhen, og næppe havde vi gjort en ny trosse fast, før den første sprang med et brag. Mens vi så førte en ny trosse i land forude, gik den første også itu dér. Så blev det en djævelsk kritisk situation. Vi førte flere og flere trosser i land, den ene sprang efter den anden, og den kønne båd krængede stadig længere over. Vi brugte alle de trosser, vi havde tilovers, skøder så vel som fald,

vi brugte vor to tommers trosse, vi gjorde linen fast et stykke oppe på masten, midt oppe på masten og alle andre steder. Vi sled i det og bedyrede det som vor inderste overbevisning, at Vorherre stadig havde et horn i siden på os. Bondeæsler kom ned på kajen og grinede af os. En opskudt trosse gled ned over dækket og faldt ud i det mudderfyldte, slimede vand, hvorfra Cloudesley fiskede den op med et søsygt ansigt. Da lo de fyre himmelhøjt, og jeg havde mit styr med at afholde ham fra at styrte i land og slå ihjel for fode.

Da sluppens dæk hældede lodret ud over vandet, førte vi bomdirken i land og gjorde den fast dér, hvorpå vi fastgjorde den anden ende oppe ved salingen. Med talje halede vi den derpå tot. Det var en ståltrådstrosse, og vi var overbevist om, at den nok skulle holde. Derimod tvivlede vi på, at vanterne ville være i stand til at holde masten på plads. Vandet ville blive ved at synke endnu i to timer, det ville altså sige, at der måtte gå fem timer, inden det tilbagevendende højvande ville lade os erfare, om sluppen derved ville blive i stand til at rejse sig igen. Bredden var næsten en lodret væg, og lige nedenunder os så vi bunden, hvor ebben havde efterladt den modbydeligste, hæsligste og mest ildelugtende møddingpøl, der vel kunne tænkes. Da Cloudesley stirrede ned i den, sagde han:

"Jeg elsker dig, som var du min egen broder. Jeg ville gå i kampen for dig, møde brølende løver eller lide døden til lands eller vands. Men du skal alligevel lade være at falde derned!" Der gik en gysen igennem ham. "For jeg tror ikke, jeg ville være mand for at trække dig op igen. Jeg føler, at det kunne jeg ligefrem ikke. Du ville være alt for rædselsvækkende. Det

bedste, jeg kunne gøre for dig, ville være at tage bådshagen og skubbe dig til side, så man ikke så dig."

Vi sad på kahyttens øverste sidevæg, lod benene hænge ned over kahytstaget og lænede vore rygge mod dækket, mens vi spillede skak, indtil højvandet og taljeværket på klyverbommens dirk satte os i stand til atter at bringe sluppen i en respektabel stilling. Mange år efter kom jeg ved øen Ysabel i Sydhavet i en lignende vanskelig stilling. For at rense kobberforhudningen havde jeg kølhalet *Snarken* på strandbredden med dækket udad. Da det blev højvande, ville skibet ikke rette sig. Vandet krøb ind gennem spygatterne, steg over rælingen, og ganske langsomt kravlede havfladen op ad det skrånende dæk. Vi skalkede lugen ned til maskinrummet, og havet steg op over den og i faretruende nærhed af nedgangen til kahytten og skylightet. Vi var alle febersyge, men ikke desto mindre mødte vi frem under den blændende tropesol og sled vanvittigt i det i flere timer. Vi førte vore sværeste trosser op i land fra salingerne og halede med vore stærkeste spil, til alting knagede – vi selv med. Så standsede vi og faldt om, som var vi døde, og lidt efter tog vi fat igen. Til slut, da den nederste ræling var fem fod under vandet og de små bølger slikkede op ad lugekarmen ved kahytstrappen, gik der en skælven gennem det gode, lille skib, det rystede sig og rejste sig op, og igen pegede dets master mod zenith.

Man savner aldrig bevægelse, når man er ude på den slags sejlads, og det hårde arbejde er ikke blot en del af det morsomme ved det, men det er meget bedre end lægernes forskrifter eller behandling. San Francisco-bugten er ingen mølledam. Det er et stort, forskelligartet farvand med megen blæst. Jeg husker, at jeg en vinteraften prøvede på at komme ind

i Sacramentoflodens munding. Der var stærk strøm i floden, så højvandet fra bugten var blevet slået tilbage, og den muntre vestenvind døde hen, da solen gik ned. Det var lige ved solnedgang, at vi med jævn brise agtenind mærkede, at vi stod stille i den hurtigt udgående strøm. Vi var midt ude i flodmundingen, men der var ingen ankerplads, så vi drev udad, hurtigere og hurtigere, og kastede anker udenfor flodmundingen, just som det sidste vindpust mærkedes. Det blev nat. Min ledsager lavede aftensmad, mens jeg fik alting ship-shape oppe på dækket. Da vi tørnede ind, så vejret udmærket lovende ud (men hvis jeg havde haft et barometer, havde jeg vidst bedre besked). Ved 2-tiden om morgenen brummede vore vanter i en heftig brise, så jeg kom op og gav den mere tov på ankeret. Men i løbet af den følgende time kunne vi mærke, at det udenfor blev til en rigtig sydøstenstorm.

Det er ikke rart at forlade sin varme seng og komme bort fra en dårlig ankerplads i en mørk stormnat. Vi gav os dog ikke, vi gav den to reb i sejlene og begyndte på at tage ankeret ind. Spillet var ude af virksomhed, og det var umuligt at hive ankeret op med hænderne. Vi prøvede ganske vist på det, men vi skamferede vore hænder uden mindste resultat. En sømand hader at miste sit anker, det er en æressag at beholde det. Vi kunne jo selvfølgelig have sat en bøje på vort, inden vi kappede det. Jeg stak imidlertid mere trosse ud, svingede rundt og kastede også det andet anker ud.

Der blev kun liden søvn efter den afbrydelse, for nu blev vi skiftevis væltet ud af køjerne. Søernes voksende størrelse sagde os, at vi drev for ankrene, og da vi nåede sejlløbet med den glatte stenbund, kunne vi føle, at ankrene ligefrem rutsjede hen

over bunden. Det var et dybt løb, den anden side af dets bund skrånede stejlt som væggen i en canyon, og da vore ankere gled op ad denne skråning, fik de fat og holdt fast. Da vi ankrede op, kunne vi i mørket høre søerne brydes mod klippekysten agten for os, og det lod til at være så nær ved, at vi forkortede jollens fangline.

Da det gryede ad dag, så vi, at der mellem jollen og den visse ødelæggelse kun var en snes fods afstand. Og hvor det blæste! Der var øjeblikke, da vindens hastighed må have været mellem halvfjerds og firs *miles* i timen. Men ankrene holdt, oven i købet så kraftigt, at vi til slut var bange for, at beddingsknægtene skulle blive rykket løse. Hele dagen igennem gik sluppen det ene øjeblik under med næsen for i næste øjeblik at sætte sig på halen, og det blev sent ud på eftermiddagen, inden stormen døde hen i en sidste voldsom kraftanspændelse. I godt og vel fem minutter herskede der fuldstændig vindstille, og med ét kom stormen så brølende fra sydvest – det var en forandring på otte streger. Én nat til af den slags ville være for meget for os, så vi tog ankrene ind ved håndkraft med krydssø forind. Nu var det ikke så slemt, men vi var alligevel nær ved at græde af arrigskab, smerte og udmattelse. Og da vi så fik det første anker i lodret stilling, kunne vi ikke brække det løs fra bunden. Dog, efter mange fortvivlede forsøg lykkedes det, og i det rask tiltagende mørke flygtede vi i ly i flodens munding.

Jeg er født for så længe siden, at jeg voksede op inden petroleumsmotorernes æra. Som følge deraf er jeg gammeldags. Jeg foretrækker en sejlbåd for en motorbåd, og det er min tro, at det er en finere, vanskeligere og mere modig sag at føre en sejlbåd end en motorbåd. Motorerne bliver mere

og mere driftsikre, og selv om det ikke er fair at sige, at enhver idiot kan bruge en motor, så må man dog indrømme, at *næsten* enhver er i stand dertil. Og det kan man langt fra sige, når det drejer sig om at klare bådsejlads. Dertil kræves mere behændighed, mere intelligens og en ganske anderledes træning. Det er den fineste træning i verden, nogen dreng eller ung mand kan ønske sig. Er det en lille dreng, da giv ham en lille, bekvem jolle, så skal han nok selv sørge for resten. Det varer ikke længe, inden han sætter sejl til på størrelse med et fårelår og styrer med en åre. Så begynder han at snakke om sænkekøl og vil have sine tæpper om bord, så han kan blive i båden hele natten.

Vær bare ikke bange for ham. Han vil nødvendigvis løbe mangen risiko og opleve mange vanskeligheder. Men uheld kan lige så godt ramme én i barnekammeret som ude på søen. Der er flere drenge, der er døde af drivhuskultur end ved sejlads i store eller små fartøjer, og der er flere drenge, der er blevet til stærke og pålidelige mandfolk ved bådsejlads end ved adspredelse på kroketpladsen eller i danseskolen.

Og er man én gang blevet sømand, vedbliver man altid at være det. En sømand bliver aldrig så gammel, at han ikke nok kunne lide endnu en gang at gå ud og prøve en dyst med vind og sø. Jeg ved det fra mig selv. Jeg er blevet landmand og kan ikke se havet fra det sted, hvor jeg bor. Men jeg kan alligevel ikke holde mig borte fra det. Når der er gået nogle måneder, begynder jeg at blive rastløs. Jeg kan gribe mig i ved højlys dag at drømme om hændelser under sidste sejlads, og med ét foregår der hurtig pakning af kufferterne og eftersyn af nødvendigt tilbehør, hvorpå turen går til Vallejo, hvor *Roamer*

ligger og venter – den venter altid – at jollen skal komme op på siden af den, at der skal blive tændt på komfuret i kabyssen, at beslåsejsingerne skal blive taget af og storsejlet blive sat, og at rattet skal begynde at dreje sig, mens sejlene fyldes og vi går ud over bugten.

Om bord på *Roamer*,
Sonoma Creek,
15. april 1911.

Jack London.

Firspand og sømand

"Uha! Køre med fire heste! Jeg skulle ikke have noget af at sidde bag ved dig – ikke, om du så ville give mig tusind dollars – hen ad de fjeldveje!"

Det sagde Henry, og han burde vide besked, eftersom han selv kører med fire.

Så lød det fra en anden Glen Ellen ven:

"Hvad for noget? London? Vil han køre med fire heste? Han kan jo ikke køre med én."

Det var sandt, hvad han sagde. Selv efter at det er lykkedes mig at køre et par hundrede miles med mine fire heste, ved jeg ikke, hvordan jeg skal køre med én. Det er ikke længere siden end forleden, da jeg svingede ned ad en stejl fjeldvej og skulle udenom et skarpt hjørne, at jeg var lige inde på livet af en enspændergig, som en kone kom kørende med. Vi kunne ikke passere hinanden på den snævre vej, hvor der kun var én fod tilovers, og mine heste forstod ikke at gå baglæns, især da ikke op ad bakke. Omtrent to hundrede skridt længere nede var der et sted, hvor vi kunne komme forbi hinanden. Konen forklarede, at hun turde ikke køre baglæns nedad, da hun ikke var sikker på bremsen. Og da jeg ikke vidste, hvordan jeg skulle behandle én hest, spændte vi hendes hest fra og trak giggen nedad. Det gik alt sammen godt, til vi skulle spænde for igen. Hun forstod det ikke, og jeg ikke heller. Jeg havde stolet på, at hun vidste besked. Det tog os derfor en halv time med megen rådslagning og overvejelse, og jeg er dog aldeles vis på, at aldrig før er en hest blevet spændt for netop på den måde.

Nej, jeg kan ikke spænde én hest for, men derimod fire, hvilket nøder mig til at gå tilbage til begyndelsen. Da Charmian og jeg havde valgt Sonoma-dalen som vor bopæl, blev vi enige om, at nu var det på tiden, vi blev klare over, hvad vi havde i vort eget distrikt og i nabolaget. Det første spørgsmål var, hvordan vi skulle bære os ad med at få det at se. Til vore mange mangler hører den, at vi er gammeldags. Vi kan ikke godt med benzin. Og som rigtige søfolk føler vi os naturligt tiltrukket af heste. Da jeg hører til de lykkelige, der har deres værksted med under hatten, måtte jeg også medføre en skrivemaskine og en stabel bøger. Dermed var det altså afgjort, at der ikke kunne være tale om at ride. Charmian foreslog så en tospænder. Hun havde tillid til mig, og desuden kunne hun selv køre tospand. Men når jeg tænkte på de mange bjerge, vi skulle over, og at vi i de tre måneder, vi ville bruge, også måtte tænke på den tid, det ville tage at komme frem med et spand heste, satte jeg mig imod forslaget og sagde, at vi måtte alligevel hellere bruge et automobil. Dette satte hun sig bestemt imod, og vi var så lige nær, til jeg fik et nyt indfald.

"Hvorfor ikke køre med fire?" sagde jeg.

"Ja, men du forstår jo ikke at køre firspand," indvendte hun.

Jeg stak brystet frem og trak skuldrene tilbage.

"Hvad andre mænd har gjort, kan jeg også gøre," erklærede jeg stolt. "Og glem ikke, at da vi sejlede med *Snarken*, kendte jeg intet til navigering, men det lærte jeg mig selv, mens vi sejlede."

"Javel," sagde hun. (Og læg mærke til kvindens tillid til manden!) "Så bruger vi fire rideheste."

Nu var det min tur til at gøre indvendinger.

"Vore rideheste er ikke kørt til," sagde jeg.

"Så kører du dem til."

Jeg kendte omtrent lige så meget til heste som enhver anden sømand, og jeg anede intet som helst om, hvordan man kørte dem til. Da jeg imidlertid utallige gange var blevet sparket af heste, kastet af på alle mulige måder, kørt over og redet over, havde jeg den inderligste respekt for de dyr. Man må imidlertid ikke gøre en kvindes tillid til skamme, så jeg tog mig af sagen.

King var en polopony fra St. Louis og Prince en velskolet yndlingshest fra Pasadena. Det vanskeligste var at få dem til at trække. Det gik muntert hen ad de lige veje og i galop, når vejen førte nedad, men når de mærkede, at det gik opad, og at vognen tyngede, standsede de, vendte hovederne og så på mig. Men derpå begyndte for alvor det vanskelige. Milda var en fjorten år gammel, uforfalsket præriehest med et temperament, der var en ligelig blanding af muldyrets og texasharens sind. Trykkede man hånden mod dens side og sagde, at den skulle flytte sig, væltede den sig ind på én, og tog man den ved hovedet og ville føre den tilbage, gik den lige frem over én. Gik man så bag ved den og skubbede på under muntre tilråb, satte den sig på én. Den ville heller ikke gå. Jeg sled med den mil efter mil, men aldrig ville den gå et skridt. Og så var der endelig det, at den var den værste æder, man kunne tænke sig. Det var ganske ligegyldigt, om den var nær ved stalden eller langt derfra, når klokken blev seks, styrtede den hjemad og sørgede altid for at skyde den korteste genvej. Jeg var gal på den mange gange.

Den fjerde hest – den mest irriterende af dem alle – var Outlaw. Fra sit tredje til sit sjette år havde den trodset enhver, der ville tilride den, og i stedet for havde den "tilredet" dem. Så var der en lang, ranglet cowboy med en halvtreds punds sadel

og en mexicansk mile – han tog pippet fra den, og jeg blev dens næste ejer. Den var min yndlingshest. Charmian sagde, at nu skulle jeg bruge den som stanghest, så ville jeg have mere kontrol med den. Charmians yndlingshest hed Maid, og den foreslog jeg i stedet for. Charmian gjorde mig opmærksom på, at min ridehoppe var en mærket bondehest, mens hendes var en næsten fuldblods, og at dens ben ville være ødelagt for stedse, hvis den blev anvendt til kørebrug i tre måneder. Jeg indrømmede hendes hests finhed, men bad hende samtidig finde mig en racehest med lige så små og fint-ondskabsfuldt tilspidsede øren som Outlaws. Så fremhævede hun Maids overordentlig tynde skinneben. Jeg målte Outlaws. De var lige så tynde, men jeg antydede, at de muligvis var nok så stærke. Dette sårede Charmians stolthed. Selvfølgelig kunne hendes næsten fuldblods, der i sig havde blod fra "Old Lexington", Morella, og tilmed en anelse af blod fra den uopslidelige Morgan, ride min ikke-indregistrerede Outlaw sønder og sammen, og det var netop derfor, at dette mønster på en ridehest ikke burde degraderes til kørehest.

Charmian var følgelig ikke til at rokke, før jeg en dag fik hende med på en fyrretyve miles køretur med Outlaw, og endda fik den hvert øjeblik tid til at tage sin kammerat i nakken og prøve på at tvinge den til jorden. På den tur prøvede den også pludselig at stille sig lige på tværs og derpå skubbe den anden stanghest ud over klippekanten. Modstræbende, men højmodigt gav Charmian nu sit samtykke til, at vi brugte Maid i stedet. Outlaws sko blev taget af, og den kom ud på græsgangene.

Til slut spændte vi så de fire heste for køretøjet – en let Studebaker. Efter halvtredje times øvelse, der ikke var mindst spændende på grund af de talrige sparkeforsøg, kunne jeg endelig melde, at jeg var parat. Så kom den næste morgen, og da havde Prince fået et slemt spark på skulderen. Det var den, der skulle have været stanghest sammen med Maid. Dens ben var stærk hævet, og hævelsen tiltog i de dage, da vi ventede, Prince skulle komme sig. Så var der kun Outlaw tilbage. Den blev taget hjem, blev skoet og spændt for. Slægt og venner anstrengte sig for at få mig ulykkesforsikret, men Charmian satte sig op ved siden af mig, og på bagsædet blev Nakata anbragt sammen med skrivemaskinen. Det var Nakata, der var kahytsdreng på *Snarken* i to år, og som havde vist sig ikke at være bange for noget som helst, ikke engang for mig eller mine eksperimenter på befordringsmåder. Det gik også rigtig pænt, især efter det første par timer, i hvilken tid Outlaw havde haft omtrent et halvt hundrede sparkeanfald, der hovedsagelig var gået ud over dens egne ben og vognens maling, og et par hundrede gange havde bidt, mest til skade for Maids hals og Charmians humør. Det var allerede svært nok at have hendes yndlingshoppe som stanghest, det gjorde det ikke lettere at se den blive ædt levende.

De to førende heste, King og Milda, var det en ren fornøjelse med, de gik nydeligt rundt i svingene, og de fløj fremad som prærieulve for ikke at være i vejen for Maid og Outlaw. Mildas alt betagende ønske var at undgå, at vognstangen ramte dens haser. Når dette skete, hændte der én af tre ting: enten væltede hun sig ned over vognstangen, sparkede den op i luften, til hun fik ryggen ind under den, eller hun eksploderede i et

seletøjssprængende vældigt spring lige fremad. Først da hun fik vognstangen helt slået løs og dansede hen over stumperne på den, passede det hende at opføre sig ordentlig. Nakata og jeg reparerede skaden med et godt, gammeldags, tjæret tov, der er stærkere end smedejern, og så fortsatte vi fremad.

Imens lærte jeg – ikke virtuosmæssigt at håndtere et firspand, men ganske simpelt at køre med fire. Det er så ligefremt at begynde med fire arbejdsheste, der skal trække et læs på adskillige tons. Men at begynde med fire lette heste, der hele tiden løber, og en let vogn, der synes at løbe hurtigere endnu end hestene, det er noget andet, og sker der noget, sker det i et nu. Mit fuldstændige ukendskab var min svage side. Det var især mine fingre, der manglede øvelse, og jeg begik den fejltagelse, at jeg stolede på mine øjne, når det gjaldt om at holde tømmerne. Dette udsatte mig for et skæbnesvangert optisk bedrag. Da den fjermer hovedtømme var længere og tungere end den fjermer bagtømme, hang den jo i en dybere bugt, og når det gjaldt om at handle hurtigt, tog jeg ufravigelig fejl af de to par hestes bevægelser. Det var mine øjne, der tvang mine fingre til at bære sig galt ad. Så lukkede jeg øjnene og lod fingrene klare det selv, og nu er mine fingre ganske uafhængige af øjnene og arbejder automatisk. Jeg ser ikke, hvad de gør, men lader dem selv om det. Jeg ser blot det tilfredsstillende resultat.

Vi kom alligevel et stykke vej den dag – ned gennem den sollyse Sonoma-dal til den gamle by Sonoma, der blev grundlagt af general Vallejo som den yderste forpost ved nordgrænsen. Den skulle holde de såkaldte "gentiles", den tids vilde indianere, tilbage, og dér blev der skabt historie. Det var her, at den sidste spanske missionsvirksomhed blev udklækket,

her hejstes Bjørneflaget, og her var det Kit Carson, Fremont og alle vore første lykkeriddere kom og hvilede ud i de dage, man endnu ikke havde fundet guld.

Vi fortsatte frem over de lave, bølgende bakkedrag, forbi uendelige rækker af mejerier og hønserier (hvor hver eneste høne er hvid) og ned ad skråningerne til Petaluma-dalen. I 1776 kom kaptajn Quiros herop til Petaluma Creek fra San Pablo for at finde en vej ud til Bodega Bay ved kysten. Senere kom russerne med jægere fra Alaska. De førte ski og kajakker med fra Fort Ross for at drive krybskytteri efter havoddere i det spanske revier ved San Francisco-bugten. Senere byggede general Vallejo også et fort her. Det står endnu og er en af de smukkeste levninger af gammel spansk teglstensarkitektur, vi endnu har tilbage. Og for at føre de historiske traditioner à jour skyndte vore heste sig at skabe særlig, personlig historie her ved det gamle fort. Vor udmærkede polopony King blev lam, og det så håbløst, at ingen kender hverken dengang eller siden var i stand til at afgøre, om lammelsen sad under dens hove eller i hovene, i benene, skuldrene eller hovedet. Maid fik et søm op i hoven og begyndte at halte, og Milda, der betragtede dagens arbejde som fuldt ud ydet og derfor var vanvittig sulten, begyndte på sine kaninhop. Outlaw ville heller ikke stå tilbage, den ønskede at vise, at den stadig var lige frisk, så den gentog hele forestillingen med at sparke, ødelægge maling og æde heste.

Vi gjorde så ophold i Petaluma, mens King blev sendt hjem og Prince kom ud i stedet for. Den havde vist sig som en udmærket stanghest, alligevel måtte den foran og finde sig i at lade Outlaw beholde sin gamle plads. Man siger altid, at en god

stanghest er en dårlig forløber. Dette sidste adjektiv må jeg protestere imod. En god stanghest er noget meget ringere end en "dårlig" forløber. Det ved jeg … … nu. Jeg bør vide det nu, da jeg har kørt et par hundrede miles med Prince som forløber. Det er ikke således at forstå, at den er ondskabsfuld. Det er blot en godmodig skælm, der vil give pote for at få sukker, som stiller sig op på éns tæer af lutter venlighed, og som vedbliver at elske én selv i éns allersorteste og mest ubehagelige øjeblikke.

Men den vil ikke lystre, og bebrejder man den, at den bærer sig galt ad, giver den Milda skylden og bider hende i nakken. Ja, det er blevet så slemt, at når som helst jeg råber "Prince!" giver Milda straks et sidehop eller sætter sig på vognstangen, hvilket alt sammen er yderst forstyrrende. Det kan læseren godt forestille sig. Man svinger i hurtigt trav i en skarp kurve ad en stejlt nedadskrånende vej, hvor klippevæggen er kurvens yderste linje, mens indersiden er en lodret afgrund. Vejen fortsætter et lille stykke ned over en smal, ikke indhegnet bro. Man kommer til kurven, holder forløberne ind mod klippevæggen og lader polohesten gøre arbejdet. Alt går så yndigt. Forløberne holder tæt ind mod klippevæggen som kælne duer. Men så kommer det øjeblik, hvor de må ud til siden, da de ellers går mod væggen og ikke kommer ud på broen. De har stanghestene og vognen efter sig, og jeg har lige løsnet bremsen, for at manøvren kan udføres ganske uhindret. Hvis køredygtighed nogensinde har været på sin plads, så er det her. Milda prøver på at passere hurtigt, men Prince, der er ved at koge over af skælmeri, holder sig tilbage. Den ved, hvordan den vil bære sig ad. Milda er nu en halv hestelængde foran ham, og han passer tiden lige på sekundet. Nu når Maid ind på ham og

bider ham selvfølgelig. Dette påvirker Outlaw, der lige til nu har opført sig pænt, og den foretager øjeblikkelig et anfald på Maid. Med en flot tilkendegivelse af, at det sikkert alt sammen er Mildas skyld, sætter Prince sine tænder i Mildas forsvarsløse nakke. Det hele foregår i mindre end et sekund. Af overraskelse og smerte giver Milda enten et vældigt hop til største fare for seletøj og stang eller klemmer sig ind mod væggen med vognstangen over ryggen. Dette øjeblik skal Outlaw nok benytte til igen at befri vognen for maling. Når man så igen har bragt klarhed i forvirringen og fået tid til at tænke på, hvor nær man her har været den visse død, går man hen til Prince og gør den bebrejdelser med de mest udsøgte ord. Og Prince står og ser ømt på én med sine gazelleøjne, hvorpå den tilbyder at give pote for sukker. Jeg overlader det til læseren at afsige kendelsen, vi kan vist let blive enige om, at en båd ville aldrig finde på at bære sig således ad.

Der er ikke så lidt historie at fortælle om den nordlige del af bugten. Da den kække sørøver og opdager sir Francis Drake for omtrent halvfjerde århundrede siden fejede Stillehavet rent for spanske galeoner, lagde han sig for anker i den vig, der dannes af Point Reyes, hvor der nu er et af verdens rigeste mejeridistrikter. Og en snes år efter Drake løb Sebastian Carmenon på grund her med en silkeladet galeon fra Philippinerne.

Længere oppe ad kysten besøgte vi som pilgrimme de steder, hvor de russiske bopladser havde været. De havde ankerplads i Bodega-bugten, syd for den flod, vi stadig kalder Russerfloden, og nord for denne byggede de deres fort. Der er endnu tilbage en del af Fort Ross. Tømmerbastionerne, kirken og stalden er

endnu i behold med deres rustne, knirkende dørhængsler. Vi varmede os ved det hundredårige, dobbelte ildsted og sov under de råt tilhugne bjælker, der endnu holdtes sammen med smedejernsbolte.

Vi gik hen for at se, hvor stedets historie blev til, og da så vi mange smukke landskaber. En af dagsrejserne førte os fra det smukke Inverness ved Tomales-bugten og ned gennem Olema-dalen til Bolinas-bugten, derfra langs den østlige strandbred til Willow Camp, op over brinkerne, omkring Tamalpais bastioner og ned til Sausalito. Fra Bolinas-bugten til Willow måtte vi køre på den yderste strandkant, ja, på lange strækninger helt ude i vandet, og det var morsomt. Men den vidunderligste oplevelse havde vi endnu tilbage. Meget få fra San Francisco, for ikke at tale om californiere, kender denne køretur fra Willow Camp mod sydøst, hen over de valmueklædte klinter, hvor havet tordner hundreder af fod nedenfor, og den gyldne port åbner sig ind til den røgsværtede stad, San Francisco, på dens mange høje. I det fjerne skimter man ud over havet Farallones, som sir Francis Drake passerede midt i det, han kaldte "en stinkende tåge". Det skal tilgives ham, at han brugte både denne og flere andre kønne benævnelser, for det var netop den tåge, der berøvede ham æren af at opdage San Francisco-bugten.

Det var på det stykke af køreturen, jeg endelig blev klar over, at nu var jeg ved at lære, hvordan man kørte i bjergene. Og jeg må tilstå, at jeg har aldrig siden på nogen fjeldvej haft den fortryllende nervespænding, som jeg oplevede på turen her.

Og så modsætningerne! Fra Sausalito hen ad fortrinlige, parklignende boulevarder, gennem de pragtfulde skove og forbi Mill Valleys mange, dejlige hjem, over Marin Countys

blomsterklædte bakker, langs de med tuer opfyldte moser forbi San Rafael, der ligger lunt mellem sine bakkeskråninger, op igennem Petaluma-dalen til Sonoma-fjeldets græsklædte fod og hjem! Vi kørte femoghalvtreds miles den dag. Det var vel ikke så dårligt klaret af den skælm Prince, af den maling-ødelæggende Outlaw, den tyndbenede fuldblods og den kaninhoppende Milda. De kom kolde og tørre hjem, rede til at gå til krybberne.

Men vi standsede ikke med det. Vi fandt, at det var blot en begyndelse, og vi har fortsat med at drage igennem seks distrikter, der er ret store, selv efter californisk mål, og vi drager stadig videre. Vi har kørt på kryds og tværs og foretaget de mest henrivende ture ind i dalene midt inde i Napa og Lake–distrikterne; vi har rejst langs kysten mere end et hundrede miles ud i ét, og nu er vi i Eureka ved Humboldt-bugten, der ganske tilfældigt blev opdaget af guldsøgerne, der prøvede på at finde frem fra og til Trinity-minerne. Selv her havde den hvide mand været før dem, for sagnet melder, at russerne engang plejede at ankre op her og gå på odderjagt, før den første yankee-sejler var gået omkring Kap Horn eller den første pelsjæger fra Rocky Mountains under lidelser var nået gennem "den store amerikanske ørken" og ned ad de sneklædte sierras til det af solen kyssede land. Nej, vi udhviler ikke vore heste her ved Humboldt-bugten. Jeg skriver denne beretning, mens vi frådser i spiselige muslinger, graver efter skæl og fanger enestående laksørreder og klippegrunds-torsk i de mellemrum, da vi ikke er på krydstogt, sejler i motorbåd eller svømmer i det behageligste og mest ensartede klima, vi nogensinde har levet i.

Disse herlige distrikter! De er hver for sig så store som virkelige riger. Som nu for eksempel Humboldt. Det er tre

gange så stort som Rhode Island, halvanden gang så stort som Delaware, næsten lige så stort som Connecticut og halvt så stort som Massachusetts. Pionererne har udført deres arbejde her på de kanter, grunden er lagt, og alt er beredt til at modtage den uundgåelige tilstrømning af mennesker og dermed følgende udvikling af rigdomskilderne, der indtil dato næppe nok har ydet dråber, da ingen har gjort sig den ulejlighed at øse af deres væld. Blot de her omtalte seks distrikter vil engang ernære en millionbefolkning. Men indtil videre er det den rette tid for dem, der søger sig hjem eller rigdom eller et sundt klima.

Robert Ingersoll sagde engang, at Californiens livgivende klima ville i ret kort tid udvikle en race, der lignede mexicanerne, og efter to eller tre menneskealdre ville man søndag morgen se californierne på vej til hanekamp med en hane under hver arm. Det er sjældent at møde en mere uoverlagt påstand, og den er grundet på det mest fuldkomne ukendskab til de faktiske forhold. Det er til at le ad. Her er et klima, der giver menneskene kræfter og sundhed, og det er tilmed just et sådant klima, at der ikke er tale om at sætte de fleste af kræfterne til i kamp med elementerne. Det er et klima, hvor en mand kan arbejde de tre hundrede og femogtres dage i året uden at føle den mindste åndelige overanstrengelse og sove de tre hundrede og femogtres nætter under tæpper. Hvad mere kan man ønske? Jeg regner mig for at være noget af en klimakender, eftersom jeg har prøvet klimaet rundt i verdens varmebælter, undtagen polarklimaet, og hvordan så siden dette end er, skal ingen få mig til at tro, at det er noget, der kan sammenlignes med klimaet her. Måske tager jeg lige så meget fejl som Ingersoll. Ikke desto mindre regner jeg det for min

livseliksir at vedblive at leve her under dette klima. Og jeg nyder ingen anden medicin end den eliksir.

Men jeg må igen sige noget om hestene, for der er faktisk indtrådt forbedring. Milda har virkelig lært at gå. Maid har vist sine fuldblodsegenskaber ved aldrig at blive træt selv på de længste ture, og skønt den er den stærkeste og livligste af dem alle, er der aldrig noget i vejen med den, når undtages, at den engang imellem giver Outlaw et spark. Og Outlaw finder kun sjældent på at galopere, den puffer ikke mere sin sidekammerat, sparker næsten ikke og udfører sit arbejde uden at forsøge på at vivisekere Maids *medulla oblongata*. Og hvad der er det mest forbavsende, den er virkelig ved at blive doven. Prince er stadig den samme uforbederlige, kærlige og indtagende skælm, den hele tiden har været.

Hvilket land er det ikke, vi nu har gennemrejst! Hvilke køreture gennem Napa og Lake-distrikterne! En af turene, den fra Sonoma-dalen og gennem Santa Rosa, kunne vi ikke lade være med at foretage ad flere veje, og over alt fandt vi vejene fortrinlige, både for heste og automobiler. Man kan for eksempel ikke finde en herligere automobilrute end vejen fra Santa Rosa, forbi det gamle Altruria og Market West Springs, derfra til højre og lige tværs over til Calistoga i Napa-dalen. Drejer man af til venstre, fortsætter man op gennem Russerflodens dal gennem de kendte asti-vingårde til Cloverdale og derfra til Lakeport forbi Pieta, Witter og Highland Springs. Vi tog også ned gennem Sonoma-dalen, satte over San Pablo-bugten og derfra op gennem den dejlige Napa-dal. Fra Napa foretog vi sideudflugter gennem Pope og

Berryessa-dalene, derfra videre til Aetna Springs og endnu videre ind i Lake-distriktet.

Vi fortsatte op gennem Napa-dalen, der på hver side er begrænset af vældige klippepalisader og nåleskove, og hvis bund er et tæppe af vingårde. Vi kørte over de mange stenbroer, som distriktet er kendt for, og som ikke blot er en fryd at se på for den, der elsker skønhed, men som også glæder den, der er ude at køre med fire. Vi kom forbi Calistogas gamle dyndbade og Chicken Soup Springs, vi så hele tiden St. Helena-bjergets kæmpesadel tårne sig op foran os, vi kom ret højt op ad bjergsiden og kørte så ned forbi kviksølvminerne til Springkildedalen. Efter at have hvilet dér natten over tog vi over dalen og kørte op i den højde, hvor vi tydeligt hørte cikaderne synge i middagssolen inde mellem bjergskråningens manzanitas. Så kom vi til græsgangene med det store kvæg og endelig til selve klippetoppen. Heroppe så vi pludselig en luftspejling. Vi havde forladt havet for adskillige dage siden, men nu så vi dog nedenfor os et blåt hav, hvis fjerneste kyst var takkede bjergkamme, mens kysten under os var frugtbart, bølgende agerland.

Hvad kan vel være mere henrivende end køreturen fra Clear Lake til Ukiah langs den perlesnor, der dannes af de små indsøer, Blue Lakes. For hver drejning, vejen gør, ser man billeder af betagende skønhed, hvert blik tilbage åbenbarer en fuldkommen tegning i linjer og farver, vandfladernes dybe blå, indrammet af prægtige ege, grønne marker og striber af orangerøde valmuer. Men al denne seen gav anledning til tvist: Charmian og jeg blev uenige om, hvilken vej strømmen gik i det vandløb, der forbandt de små søer. Vi er stadig uenige, for i det

hotel, hvor vi forelagde tvisten til afgørelse, var værten og tjeneren også uenige. Jeg tænker mig, vi aldrig får det at vide. Charmian antyder, at den løber til begge sider, men det kompromis indlader jeg mig ikke på. Jeg har aldrig set et vandløb bære sig sådan ad på én og samme tid. Jeg kan højst gå med til, at det undertiden løber den ene vej, undertiden den anden, men jeg foreslår, vi begge konsulterer en øjenlæge.

Igen gennem dale fra Ukiah til Willits, hvorpå vi drejede vestpå gennem Sherwood-skoven, overnattede i Alpine og fortsatte videre frem gennem Mendocino-distriktet til Fort Bragg og "det salte vand". Vejret var køligt og herligt ved kysten og køreturen særdeles behagelig. Ved hvert vandløb løb vejen helt ud til svimlende stejle klippekanter, smuttede så ind i frodige bregnetykninger for et øjeblik efter igen at føre langs klippekanten. Vejen var indrammet af blomster, vilde syrener, vilde roser, valmuer og lupiner. Og hvilke lupiner var det ikke! I kæmpemæssige masser og alle farver og nuancer. Det var på denne vej, at Charmian forårsagede så mange ophold, da hun bestemt forlangte at komme ned for at plukke ville brombær, jordbær og hindbær, der her voksede i største overflod. Hvert øjeblik kunne vi nede i en af klipper indrammet vig se, at der lå dampskonnerter, der indladede tømmer, og da vi kom længere frem, passerede vi agerland med velhavende landsbyer og pladser med savmøller. Vi husker vor sejltur i en lille dampbåd fra Mendocino City og op ad Big River, hvor vi så, at der blev styret modsat af, hvad man ellers kender, vi så masser af tømmer – fra seks til tolv og femten fod i tværmål – der milelangt fyldte flodlejet, så man slet ikke kunne se vandfloden.

Alle vandløbene var fulde af ørreder, og i Gualala fangede Charmian sin første ørred. En gang før i mit liv har jeg fanget to … på krog med orme. Ved andre lejligheder havde jeg prøvet flue og slug uden at kunne gøre et eneste kast, så jeg var kommet til at tro, at al den snak om fluefiskeri ikke havde noget på sig. Men i Gualala-floden fangede jeg ørreder – en hel masse – med flue og slug, og jeg begyndte at føle mig helt stolt, indtil Nakata, der fiskede med en lille brødkugle som madding, havde held til at fange den allerstørste ørred af dem alle. Videnskab og kunst betyder intet. Fra den dag, vi fik vor bagage forøget med kurve og fiskestænger, tager vi fat på fiskeri i hvert vandløb, vi kommer til, og nu kan vi slet ikke huske, hvor meget vi har fisket i alt.

Ved Usal, der ligger mange bakkede og maleriske miles nord for Fort Bragg, drejede vi igen ind i det indre af Mendocino og kom ud i Humboldt-distriktet ved den sydlige gren af Eel River ved Garberville. På hele turen fra Martin-distriktet og nordefter var vi blevet advaret mod "de dårlige veje længere oppe". Vi fandt aldrig disse dårlige veje. Det lod til, at de altid var foran os eller bagved. Jo længere vi kom frem, jo bedre lod vejene til at være, men muligvis skyldtes dette nok den kendsgerning, at vi for hver dag bedre forstod, hvad fire heste og en let vogn kan udrette på en vej. Så jeg behøver ikke at lægge mig ud med noget af distrikterne, og jeg skal ikke komme ind på vej-sammenligninger, der kan give anledning til misundelse. Jeg kan tilføje, at jeg har ikke oplevet, at nogen af de fire heste faldt, eller at jeg måtte sende vognen til reparation.

Jeg er også ved at lære, hvordan man bruger pisken. Hvis en begynder forestiller sig, at det er let med en kortskaftet,

langsnertet pisk at slynge enden af snerten just derud, hvor det ønskes, den skal falde, lad ham så tage automobilbriller på og derpå prøve. Når jeg nu tænker nærmere over det, tror jeg, han hellere må tage fægtemaske på end briller. I mange dage så jeg på den pisk, den ligesom fortryllede mig; jeg tror, det var frygt, den indgød mig. Da jeg første gang prøvede pisken, lod det til, at den samme slags fortryllelse kom over Charmian og Nakata, og når som helst jeg rakte ud efter pisken, lukkede de øjnene og holdt hænderne afværgende op for hovedet.

Så, nu er det vanskeligt! I stedet for at trække hæderligt til sløjer Prince af og tænker på at sætte tænder i Mildas hals. Jeg har fire liner i hænderne. Dem må jeg samle i venstre hånd, samle piskeskaft og snert på den rigtige måde i højre hånd, hvorpå jeg skal slynge snerten forbi Maid, uden at den rører hende, hvorimod den skal ramme Prince. Kommer jeg til at røre Maid, går alt det fuldblods pokker i vold, og i den næste halve time har jeg så fornøjelsen af et tilfælde af heste-hysteri. Men jeg er ikke færdig med det, jeg ville omtale. Lad os antage, at jeg ikke rører Maid, men rammer, hvor jeg ville. I samme øjeblik smældet lyder, giver de fire heste et hop, Prince er den, der springer højst, og hans hop – med åbent gab og ondskabsfulde tænder – gælder Mildas nakke. Hun giver et spring for at undgå Prince – det er hendes andet spring eller hop, for det første kom, da hun hørte smældet. Outlaw prøver på at bide Maid i halsen, og Maid, der allerede har gjort et spring og søgt at komme bort, anstrenger sig endnu mere. Og i det forsvindende lille tidsrum prøver jeg på at holde fire heste med venstre hånd, mens min piskesnert bugter sig tilbage til mig. Nu må jeg gøre tre ting på én gang: holde de fire liner med venstre hånd, trykke

på bremsen med foden og fange snerten med smældet under højre arm og få sikkert fat på det med højre hånd. Derpå må jeg have to af tømmerne over i højre hånd og sørge for, at hestene ikke løber væk eller kommer ud over klippekanten. De skulle prøve det en dag. Så ville De opdage, at livet er alt andet end kedsommeligt. Første gang jeg lod pisken smælde som et skud og ramte mit mål, blev jeg så overrasket og henrykt, at jeg næsten var som lammet. Jeg glemte at gøre alle de andre ting, jeg skulle gøre, fik snerten viklet ind i Maids seletøj og var nødt til at bede Charmian hjælpe mig. Og så er der noget, jeg må tilstå. Jeg har altid nogle småsten ved hånden. Det er, for at jeg bedre kan nå Prince, når det kniber. Men alligevel uddanner jeg mig daglig i brugen af pisken, og jeg håber, at jeg kan undvære småstenene, inden turen er forbi. Så længe jeg bruger de sten, kan jeg ikke med sandhed tale om, at jeg tumler "four-in-hand".

Fra Garberville, hvor vi spiste ål i overflod og blev bekendt med de oprindelige indbyggere, kørte vi ned gennem Eel River Valley i to dage gennem en næsten utænkelig herlighed af skov. Fra Dyerville og videre til Eureka, hvor vi så tegn på jernbanebygning og opførelse af store betonbroer, hvilket alt sammen sagde, at nu blev Humboldt-distriktet bragt i forbindelse med den øvrige verden.

Endnu synes vi, at vor rejse lige er begyndt. Så snart disse linjer er afsendt fra Eureka, så hu-hej af sted igen. Vi fortsætter op langs kysten, drejer ind i Hoopa-distriktet til guldminerne, så i indianerkano ned ad Trinity og Klamath-floderne til Requa. Derpå tager vi gennem Del Norte-distriktet ind i Oregon. Foreløbig har turen været således, at vi har bestemt, vi ikke vil hjem, før vinterregnen jager os tilbage til vort hus. Og jeg

tænker på at lade Outlaw blive leder og sætte Prince på sin gamle plads som stanghest. Så behøver jeg ingen småsten.

Sonoma Maid, der var moder til to smukke føl, døde i foråret 1916, da hun fødte det tredje. På samme tid fik Prince et uhelbredeligt anfald af gigt, og Milda begyndte at vise uhelbredelig alderdomssvaghed. Jack holdt altid på, at det spand skulle aldrig forlade gården, og efter hans død i november 1916 begravede vi den kærlige Prince og den kaninhoppende Milda på bakkeskråningen i Månedalen. Outlaw traver stadig stolt og glad hen over sin herres jord og er moder til tre smukke føl.

Charmian K. London.

To år foran masten

Én gang i hvert århundrede bliver der skrevet en bog, der ikke alene lever i sit eget århundrede, men bliver et dokument for de kommende århundreder. Danas bog er af den slags. Når Marryats og Coopers er blevet til støv efter at have opmuntret og frydet slægt efter slægt, da vil "*To år foran masten*" stadig leve sit liv.

Selv om det lyder paradoksalt, så er Danas bog alligevel et klassisk værk om havet. Ikke fordi der var noget som helst usædvanligt ved Dana, tværtimod, netop fordi han var et almindeligt, normalt, klartseende og behersket menneske, der havde den rette uddannelse til at udføre værket. Han besad en skolet opfattelsesevne, som han forbandt med et utilsløret blik på den bestemte side, han iagttog af hverdagens liv. Der var intet blændende eller flygtigt over ham. Han var ikke genial, og hans følelser fik aldrig magten over hans forstand. Han lod sig hverken henrive til sentimentalitet eller føre på afveje ved sin indbildningskraft. Ellers kunne han have gjort sig skyldig i de skønne overdrivelser i Melvilles "*Typee*" eller de fantasifulde orgier i sidstnævntes "*Moby Dick*". Det var Danas koldblodighed, der frelste ham fra at blive bundet til masten og pisket, da to af styrmændene fik den behandling, det var hans mangel på evne til at lade stå til, der hindrede ham i at hengive sig til sølivet for bestandigt, og som hindrede ham i at se mere end ét poetisk sted og mere end ét romantisk sted langs hele Gammel-Californiens kyst. Det var alligevel disse tilsyneladende mangler, der var hans styrke. De satte ham i stand til på en

pragtfuld måde for alle kommende tider at give et billede af livet på søen i hans tid.

Livet og dets kår blev beskrevet af Dana lige omkring midten af forrige århundrede, og der er siden den tid foregået en sådan revolution med hensyn til menneskenes måde at drive søfart på, at forholdene nu er helt anderledes. De fortrinlige klipperskibe, de ivrige kaptajner med deres jagen på og de ubehøvlede, men svært dygtige matroser eksisterer ikke mere. Nu har vi kun de fremadkravlende, godsfyldte jernkasser, snavsede fragtdampere, moderne oceanflyvere og en mørk, smudsig type på sejlskibe. Og de eneste rekorder, disse sidste sætter nu til dags, er rekorden for langsomhed. De bygges ikke mere som hurtigsejlere, og de har hverken den solide stok af søfolk eller bliver styret af kaptajner, der sætter hver klud til, eller styrmænd, der forstår at sætte liv i skibets besætning.

Hurtigheden overlader man nu til oceanflyvere, der sejler med silke, te og krydderier. Søretter, handelskamre og assurandører ser med ubehag på jagen med mandskabet og vidtdreven sejlføring. Det er ikke mere den fanden-i-voldske tid, da ikke blot rhedere, men også kaptajner tjente formuer i en fart ved heldige vovestykker. Der er ingen, der vover noget nu. Man kan ikke se bort fra risikoen ved hurtige rejser, og fragterne beregnes med brøkdele af procenter. Kaptajnerne spekulerer ikke, og de afslutter ikke konduite-forretninger for deres rhedere. Nej, forretningerne er rhedernes sag, og ved telegrafens og telefonernes hjælp gennemforsker de alle de syv have i deres søgen efter fragt, og gennem deres agenter træffer de alle nærmere forretningsaftaler.

Nu ved man, at kun med små besætninger på dampere med stor tonnage kan der være tale om anstændige renter af den anbragte kapital. Den uundgåelige konsekvens deraf er, at fart er efterspurgt. Der er ingen, der drøfter det faktum, at søfolkene – som klasse betragtet – er gået sørgeligt tilbage på koffardifartøjerne. Der er ingen, der nu sælger sin gård for at gå til søs. Men de dage, Dana beskriver, var just den stortid, da formuer blev skabt og eventyr oplevet på søen – uden ringeste formindskelse med hensyn til de vanskeligheder og farer, der altid er forbundet med det.

Det var et held for Dana og hans beskrivelse, at "*Pilgrim*" var et skib af gennemsnitsarten, med gennemsnitsbesætning og gennemsnitsofficerer, og at det blev ført med gennemsnitsdisciplin. Om det så var det drilleri, der fandt sted, da de nåede den californiske kyst, så var det af gennemsnitsarten. Der var ikke det mindste helvedsagtige ved "*Pilgrim*". Kaptajnen var aldeles ikke den elskeligste mand i verden, kun en gennemsnitsfører, hverken ond eller sentimental i behandlingen af sine folk. Mens der på den ene side ikke var noget, der hed ekstra delikatesser som tillæg til kabyssens magre traktement, ikke toddy eller varm kaffe på dobbeltvagterne, så var der på den anden side ikke tale om, at mandskabet uafladelig blev slået til krøblinger ved den stadige brug af jernknoer eller kofilnagler. Kun én eneste gang blev mandskabet tampet eller lagt i jern – og det var et meget passende gennemsnit for året 1834, for dengang var man allerede godt i gang med at høre op med at tampe eller piske om bord på koffardiskibene.

Forskellen mellem sømandsliv dengang og sømandsliv nu kan ikke udtrykkes bedre eller kortere, end det er sket i Danas beskrivelse af en sømands dragt på hans tid:

"Bukserne sad stramt om hofterne og hang derfra løse og rummelige helt ned til hælene, endvidere bar manden en overflødigt rigelig og ternet skjorte, en lavpuldet, sortlakeret hat, der sad i nakken med en halv favn sort bånd hængende ned over det venstre øje, og sort silke-halsklud."

Skønt det kun er trekvart århundrede siden, at Dana sejlede fra Boston, er der dog meget af det, der nu er forældet eller glemt, der dengang var almindelig kendt. For eksempel hed det på engelsk endnu dengang "*larboard*", når man ville sige bagbord. "Han hørte til *larboard* vagten". "Skibet gik *larboard* over". Det er ikke længere siden end forleden dag, at man på engelsk forandrede "*larboard*" til "*port*" på grund af dets lighed med "*starboard*" (styrbord). Prøv at forestille Dem råbet: "Alle *larboard* buliner på dækket!" lyde ned i folkelukafet nu til dags. Og dog var det således, råbet lød om bord på "*Pilgrim*", når Dana og de andre, der var på hans vagthold, skulle op på dækket.

Kronometeret, der kun er den mindst ufuldkomne tidsmåler, mennesket har fundet på at lave, gør det muligt at bruge langt den sikreste og letteste måde at bestemme længden på. Men "*Pilgrim*" sejlede alligevel på en tid, da kronometeret først var ved at blive almindelig kendt. Man havde så liden tillid til det, at "*Pilgrim*" kun medførte ét, og da det viste galt fra rejsens begyndelse, blev det kun brugt én gang. I vore dage ville en navigatør blive rædselsslagen ved tanken om at foretage en to års sørejse fra Boston rundt om Kap Horn til Californien og tilbage igen uden noget kronometer.

I de dage var det noget selvfølgeligt, for dengang var sejlads efter bestik virkelig noget, man regnede med; den almindelige måde at træffe en stedsbestemmelse på var at føre bredden ned, og måneobservationer var en sørgelig nødvendighed. Man kan roligt påstå, at nu til dags er der kun meget få koffardiofficerer, der foretager måneobservationer, og størsteparten af dem er slet ikke i stand til at gøre det.

"**22. septbr.** Da der var slået syv glas, og vi kom på dækket, så vi, at det andet vagthold var ved at slå vand på sejlene, og da vi kom agterud, fik vi øje på en lille, clipperbygget, sort brig, der styrede lige efter os. Vi gik straks i gang med at sætte alle de sejl, som briggen på nogen måde kunne føre, så vi også tilriggede årer som læsejlsræer, og vi blev ved med at gøre sejlene våde med spande af vand, som vi slyngede helt op til mastetoppen … Den sorte brig, der forfulgte os, havde kanoner, den var fuld af folk og viste intet flag."

Det lyder som et stykke fra "*Midshipman Easy*" eller "*Water Witch*", mens det dog er et citat fra den mest ædruelige, sandfærdige og nøjagtige beretning, der nogensinde er blevet skrevet om livet på havet. Og briggen "*Pilgrim*" blev virkelig jaget af en pirat den 22. september 1834 – for næsten kun to menneskealdre siden.

Dana var en udmærket type på en mand, han var ligevægtig og ærlig og ikke letbevægelig eller upålidelig. Han var dygtig "helt igennem". Han havde været dygtig i sin studietid og læretid, han var også dygtig som matros, og hans stolthed var af den rigtige slags, både da han som matros fik tolv dollars om måneden for veludført arbejde, og da han som kaptajn navigerede fortrinligt og holdt sit skib rent og pynteligt.

Der er ikke den sømand, der ikke med inderlig tilfredshed læser Danas beretning om, hvordan han første gang tog en bramrå ned. Han havde set det blive gjort en gang eller to, og han fik en erfaren matros til at give sig besked. Da de så første gang ankrede op ved Monterey, og han stod sig svært godt med anden styrmand, fik han denne til at bede første styrmand, om han måtte blive sendt op, når bramræerne skulle tages ned. "Heldigvis klarede jeg det uden en eneste bemærkning fra styrmanden, og jeg hørte hans 'Godt!' da råen nåede dækket, med lige så stor tilfredsstillelse, som jeg nogensinde havde følt i Cambridge, når jeg så ordet "*bene*" stå under min latinske stil.

Det var første gang, jeg havde taget en luv rebkovs, og jeg var ikke så lidt stolt af at sidde overskrævs på den luv rånokke udenfor rebkovsen og lægge stikbouten på, mens jeg sang: 'Hal ud i læ!'" Han havde sejlet i over et år, før han prøvede dette stykke arbejde, der er for helbefarne, men han klarede det stolt. Og han følte sig også stolt, da han på et par sammenbundne bram-læsejlsfald gik ned ad en fire hundrede fods klint for at få fat i nogle oksehuder, der var blevet hængende. Og al den påskønnelse, han fik fra styrmanden, var blot: "Du er da en forbandet idiot, at du sætter dit liv på spil for et halvt dusin huder!"

Men det var netop denne ærlige stolthed over det dygtigt udførte arbejde, der satte Dana i stand til ikke blot med fotografisk nøjagtighed at gengive enkelthederne i matrosernes liv under hudefarten på den californiske kyst, men også at få fat på søfolkenes usminkede psykologi og etik, mens de asede med huderne, stod ved rattet, satte sejl eller tog dem ned, tjærede vanterne, afsleb dækkene med "salmebøger" (sandsten),

kritiserede officerernes sømandsdygtighed og ved at tage skøn over hudepakhusenes størrelse beregnede, hvor længe deres landflygtighed skulle vare.

Glen Ellen, Californien,
13. aug. 1911.

Modermærket

Skrevet for Robert og Julia Fitzsimmons.

Skuepladsen *– forestiller et klubværelse i West Bays atletklub. Midt imod forgrunden er der et stort bord, helt dækket af blade og tidsskrifter. Til venstre et boksebold-apparat. Til højre en konsol på væggen med en telefon. Dør i baggrunden til venstre. På væggene indrammede billeder af brydere og boksere, deriblandt et særligt fremtrædende af Robert Fitzsimmons. Værelset er i passende grad udstyret med fleuretter, køller, håndvægte og idrætstrofæer.*

Maud Sylvester *kommer ind.*

> *Hun er klædt som herre i selskabsdragt, dvs. smoking. Hun har et kort i hånden og under armen en pakke i papir. Hun ser sig nysgerrigt omkring og går hen til bordet. Hun er på samme tid bange og meget spændt på, hvad der vil ske, men øjnene spiller alligevel af glad forventning.*

Maud *(standser ved bordet)***.**

> Der var ikke en sjæl, der så mig. Jeg gad vide, hvor menneskene er henne. Og min "store bror" sagde, jeg kunne ikke komme ind – under ingen som helst omstændigheder.
>
> *(Læser det, der står på bagsiden af kortet:)*
>
> "Her har du mit kort, Maudie. Kan du bruge det, så værsgo'. Men du kommer aldrig indenfor klubbens dør. Og jeg anser

væddemålet for så godt som vundet."

(Ser triumferende op:)

Nå, så det gør du! Så skulle du se din lille søster nu. Hun *er* kommet inden for.

(Ser sig om.)

Dét er altså West Bays atletklub. Ingen adgang for kvinder. Jeg er her i alt fald, selv om jeg ikke ser ud som en kvinde.

(Strækker først det ene ben og så det andet og ser på dem. Hun lader så kortet og pakken blive liggende på bordet, da hun begynder at spankulere mandfolkeagtigt omkring, hun ser på atletbillederne på væggene, læser navnene på dem og kommer med bemærkninger om dem. Så standser hun ved Fitzsimmons' portræt og læser højt:)

"Robert Fitzsimmons, den første af dem alle."

(Hun slår hænderne sammen, og idet hun ser op på billedet, siger hun halvhøjt:)

"Å, du kære!"

Hun vedbliver at spankulere rundt, idet hun hele tiden prøver på at efterligne, hvad hun mener er en mands måde at gå på. Så kommer hun tilbage til bordet og begynder at åbne pakken.)

Jeg vil i hvert fald gå ud som kvinde, selv om jeg kom ind som mand.

(Hun lader indpakningspapiret blive liggende på bordet og holder i den oprakte hånd en lang dame automobilfrakke og en automobilhat. På én gang hører hun skridt og ser forskrækket hen mod døren.)

Bevares vel! Nu kommer der nogen!

(Hun ser sig uroligt om, lader frakken og automobilhatten falde ned på gulvet tæt ved bordet, griber en bunke aviser og sætter sig hurtigt i den store, læderbetrukne lænestol for enden af bordet. Hun holder den ene avis op foran sig, så den skjuler hendes ansigt, og hun lader, som hun læser. Uheldigvis holder hun avisen omvendt. De andre aviser ligger i hendes skød.)

Robert Fitzsimmons *(kommer ind).*

Han ser sig om, går hen til bordet, tager sit cigaretetui frem og skal til at vælge sig en cigaret, da han får øje på automobilfrakken og hatten, der ligger på gulvet. Han lægger etuiet på bordet og tager tingene op fra gulvet. Han synes, det er mærkværdigt at finde den slags i et klubværelse, ser hen til ***Maud*** *og får så øje på kortet, som han tager og læser. Derpå ser han forstående hen til hende. Hun ser intet, da hun er skjult bag sin avis. Han ser igen på kortet, læser atter, hvad der står, og siger for sig selv:)*

Fitzsimmons.

"Maudie. John H. Sylvester." Det må være Jack Sylvesters søster Maud.

(Ved sit minespil viser han, at han vil spille hende et puds. Han kaster frakken og automobilhatten ind under bordet, stikker kortet i vestelommen, vælger en stol, sætter sig og ser hen på ***Maud****. Han opdager, at hun holder avisen omvendt og fryder sig.)*

Hallo!

(Avisen skælver let, han hæver stemmen:)

Hallo!

(Avisen ryster slemt, og nu taler han højt:)

Hallo!

Maud *(ser hen over avisen og taler stammende)***:**

Ha-ha-lo!

Fitzsimmons *(barsk)***.**

De er da en løjerlig én, at De læser avisen på hovedet.

Maud *(sænker avisen og prøver på at lade som ingenting)***.**

Ja, er det ikke ganske fikst? Det gør jeg tit, jeg er helt flink til det.

Fitzsimmons *(rømmer sig)***.**

Jeg synes, jeg har set Dem før?

Maud *(ser hurtigt fra hans ansigt hen på portrættet og tilbage igen)***.**

Ja, og jeg kender Dem – De er Robert Fitzsimmons.

Fitzsimmons.

Jeg synes, jeg har truffet Dem før.

Maud.

Ja, det var i San Francisco. Dér bor mine gamle endnu. Jeg er – hm – sådan lidt ude og vifte med bændlerne her i New York.

Fitzsimmons.

Jeg kan ikke komme i tanker om navnet.

Maud.

Jones – Harry Jones.

Fitzsimmons *(umådelig henrykt, springer op fra stolen og kommer hen til hende med lange, hurtige skridt)*.

Ja, det er rigtigt!

(Slår hende på skulderen, så det runger.)

(Hun er nærved at falde sammen under slaget, føler sig meget betuttet og prøver på at rejse sig.)

Fitzsimmons.

Det glæder mig at se dig, Harry.

(Trykker hendes hånd, så det gør ondt, og "pumper" hendes arm på det kraftigste.)

Maud *(søger at befri sin hånd og har til sidst held med sig. Hendes stemme lyder ret svagt)*.

Ja-a ... Bob ... jeg ... er ... det glæder også mig ... at se dig.

(Hun ser forknyt på sine klemte fingre og synker ned i lænestolen. Så erindrer hun sin rolle og slår benene over kors på mandfolkemaner.)

Fitzsimmons *(går hen til telefonpulten og læner sig mod den, mens han ser på hende)*.

Du var en vild krabat, dengang vi sidst var sammen.

(Brister i latter.)

Å, du milde, når jeg tænker på den tid!

Maud *(pralende)*.

Ja, jeg var vel nok med til at male byen rød.

Fitzsimmons *(leende)*.

Ja, ja. Og kan du huske den nat, jeg måtte putte dig i seng?

Maud *(forglemmer sig og udbryder harmfuldt:)*.

Hvad mener du?

Fitzsimmons.

Du var så nydeligt pyntet – knippelfuld.

Maud.

Det har jeg aldrig været.

Fitzsimmons.

Du kan da ikke have glemt den aften? Du begyndte med at kaste champagneflasker ud af vinduet for at ramme dem, der gik nede på fortovet, og du endte med at fornærme en chauffør. Jeg kan da betro dig, at jeg frelste dig fra en regulær omgang klø, og jeg fik politiet til at holde sig fra enhver indblanding. Kan du slet ikke huske det?

Maud *(nikker tøvende)*.

Jo, nu synes jeg, jeg husker det. Jeg var vist lidt bedøvet den aften.

Fitzsimmons.

Bedøvet! Å ja! Før jeg kunne få dig i seng, ville du absolut betro mig dit livs historie.

Maud.

Så? Det husker jeg ikke.

Fitzsimmons.

Nej, det tror jeg gerne. Du var ude over huskestadiet dengang. Du havde armene om halsen på mig …

Maud *(afbryder)*.

Å!

Fitzsimmons.

Og du blev ved at gentage: "Bob! Kæreste Bob!"

Maud *(springer op)*.

Det har jeg aldrig sagt.

(Behersker sig.)

Nå jo, det passer måske. Jeg skal indrømme, jeg slog til skaglerne i de dage. Men nu er jeg helt anderledes. Jeg har løbet hornene af mig og lever yderst roligt.

Fitzsimmons.

Det glæder mig, Harry. Det gik også lidt for voldsomt til dengang.

(Pause, ***Maud*** *nikker.)*

Du bruger stadig boksebold?

Maud *(det giver et sæt i hende, og hun ser forskrækket hen på apparatet)*.

Nej, det er jeg kommet ud af vane med.

Fitzsimmons *(bebrejdende)*.

Du har da vel ikke glemt den højre og venstre arm-albue og skulder-bevægelse, jeg lærte dig?

Maud *(tøvende)*.

N-næh.

Fitzsimmons *(går hen mod boksebold-apparatet)*.

Kom så her!

Maud *(rejser sig modstræbende og følger ham)*.

Jeg vil hellere se dig støde til bolden. Ja, dét ville jeg svært gerne.

Fitzsimmons.

Ja, det skal jeg også gøre – bagefter. Nu er det først din tur.

Maud *(fikserer apparatet med stigende uro og ængstelse)*.

Nej, det skal være dig, jeg er helt ude af øvelsen.

Fitzsimmons *(Ser skarpt på hende)*.

Hvor mange sjusser har du fået i aften?

Maud.

Ikke én. Jeg drikker ikke – det vil sige, kun en sjælden gang.

Fitzsimmons *(peger på boksebolden)*.

Værsgo'!

Maud.

Jeg siger dig jo, jeg er helt ude af øvelsen. Jeg har helt glemt fremgangsmåden. Ser du, jeg gjorde en opdagelse.

(Standser.)

Fitzsimmons.

Ja så?

Maud.

Kan du huske den lyse stemme, jeg havde – det var næsten en sopran?

Fitzsimmons.

(Nikker.)

Maud.

Jeg opdagede, det var en fuldkommen falset, og siden den tid har jeg uddannet mig i at bruge den. Folk, der er i en tilstødende stue og ikke ser mig, vil sværge på, de hører en kvinde synge. Det ville du også tro, hvis du vendte ryggen til, og jeg sang.

Fitzsimmons *(der har lét vantro, bliver nu mistroisk)***.**

Hør, knægt, jeg tror, du spiller komedie. Du er jo slet ikke Harry Jones.

Maud.

Jo, det er mig.

Fitzsimmons.

Det tror jeg ikke, han var sværere bygget.

Maud.

Jeg havde en alvorlig febersygdom sidste sommer, og jeg tabte voldsomt i vægt.

Fitzsimmons.

Er du den Harry Jones, som blev svinefuld, og som jeg måtte lægge i seng?

Maud.

J-a.

Fitzsimmons.

Der er én ting, jeg husker ganske tydeligt. Harry Jones havde et modermærke over knæet.

(Ser granskende på hendes ben.)

Maud *(forlegen, men beslutter at lade som intet)*.

Ja, du har ret, det var her.

(Hun sætter højre ben frem og rører ved det.)

Fitzsimmons *(triumferende)*.

Det er løgn! Det var det andet ben.

Maud.

Det må jeg selv bedst vide?

Fitzsimmons.

Du har slet ikke noget modermærke.

Maud.

Jo, det har jeg.

Fitzsimmons *(springer pludselig hen til hende og prøver på at gribe hendes ben)*.

Bevis det så! Lad mig se!

Maud *(viger panisk tilbage og modstår hans forsøg, indtil han med et bredt smil til publikum holder op. Hun ser ned mod publikum, da hun taler)*.

At tænke sig, han vil se mit modermærke!

Fitzsimmons *(kommanderende)*.

Nå, så prøv da boksebolden.

(Hun ryster på hovedet.)

Du hedder slet ikke Harry Jones.

Maud (*går hen mod apparatet*)**.**

Jo, jeg gør.

Fitzsimmons.

Så stik den én.

Maud (*forsøger på det, giver bolden adskillige gode stød og bliver så ramt på næsen*)**.**

Å!

(Behersker sig og gnider næsen.)

Jeg sagde dig jo, jeg var helt ude af øvelsen. Nu er det din tur, Bob.

Fitzsimmons.

Ja, det skal jeg gerne, når du først lader mig høre, hvad du kan præstere med den vidunderlige sopran, du pralede af.

Maud.

Det tør jeg ikke, enhver vil tro, der er kommet en kvinde ind i klubben.

Fitzsimmons (*ryster på hovedet*)**.**

Nej, de vil ikke. De er alle ude på sportspladsen. Der er ikke en sjæl i hele bygningen.

Maud (*urolig, med svag stemme*)**.**

Ikke – en – sjæl – i – hele – bygningen?

Fitzsimmons.

Kun du og jeg.

Maud *(går hurtigt hen mod døren)*.

Så må jeg gå.

Fitzsimmons.

Hvad jager det for? Syng!

Maud *(vender sig, fatter en ny beslutning)*.

Lad mig se dig støde bolden – Bob.

Fitzsimmons.

Nej, du synger først.

Maud.

Du støder først.

Fitzsimmons.

Jeg tror ikke, du er Harry –

Maud *(hurtigt)*.

Nu vel, jeg synger. Sæt dig derovre og vend ryggen til.

Fitzsimmons *(adlyder.)*

*(**Maud** går hen til bordet og skal lige til at synge, da hun får øje på **Fitzsimmons** cigaretetui, tager det og læser halvhøjt hans navn derpå.)*

Maud.

"Robert Fitzsimmons" – det vil overbevise min broder om, at jeg har været her.

Fitzsimmons.

Lad det nu blive til noget.

*(**Maud** stikker hurtigt etuiet i lommen og begynder at synge. Under sangen drejer **Fitzsimmons** langsomt hovedet og ser på hende med stigende beundring.)*

Maud.

Nå, hvad synes du om det?

Fitzsimmons *(barsk)*.

Det var skidt. Enhver kunne høre, det var en drengestemme –

Maud.

Så?

Fitzsimmons.

Den er uskolet og hæs, og du slår over ved de høje toner.

Maud.

Nå-å.

(Besinder sig. Trækker på skuldrene.)

Ja ja da. Lad os så se, hvad du kan gøre med boksebolden.

Fitzsimmons *(tager jakken af og viser sin færdighed. Maud ser henrykt til)*.

Maud *(da han er færdig)*.

Å, dejligt, dejligt!

Fitzsimmons *(tager jakken på og sætter sig ved bordet)*.

Der er ingenting, der kvikker én op som en boksebold. Jeg føler mig som en ren kamphane, Harry. Lad os gå ud og vifte lidt med finnerne.

Maud.

Hvad-be-hager?

Fitzsimmons.

Vifte med finnerne. Du ved – ud på en af de bumleture, vi lavede dengang.

Maud *(tager aviserne op fra stolen, sætter sig og lægger aviserne i skødet)*.

Nej, jeg skal ikke have noget af den slags. Jeg har – jeg har vendt mig bort fra sådan noget.

Fitzsimmons.

Du var ellers en fandens ka'l til at lave den.

Maud.

Ja, det ved jeg.

Fitzsimmons.

Og du havde altid et par kønne pigebørn med dig.

Maud *(prøver på noget, der skal ligne mandligt praleri)*.

Jeg har stadig mine små fornøjelser. Du kender måske noget – øh, sådan – fint i pakker?

Fitzsimmons.

Ja, det kan du tro.

Maud.

Lad mig høre lidt om det.

Fitzsimmons.

Javel. Du kender Jack Sylvester?

Maud *(fortaler sig)*.

Det er min …

Fitzsimmons *(eksploderer)*.

Hvabe –???

Maud.

… svogers næstsøskendebarn.

Fitzsimmons.

Ja så.

Maud.

Så du kan forstå, jeg kender ikke videre til ham. Jeg traf ham engang – i klubben. Vi drak en sjus sammen.

Fitzsimmons.

Så kender du ikke hans søster?

Maud *(det giver et sæt i hende)*.

Hans søster? Jeg – vidste ikke, han havde en søster.

Fitzsimmons *(begejstret)*.

Det er en lækker unge, kan du tro. Og en dronning. Sådan – lidt af alt.

Maud *(smigret)*.

Er det?

Fitzsimmons.

Hun er til at hyle over af henrykkelse. Du burde gøre hendes bekendtskab.

Maud *(listigt)*.

Du kender hende altså?

Fitzsimmons.

Ja, det kan du bande på.

Maud *(halvhøjt)*.

Ja så?

*(Til **Fitzsimmons**:)*

Du kender hende rigtig godt?

Fitzsimmons.

Vi har været på sus sammen flere gange, end jeg kan mindes. Du ville kunne li' hende, det er jeg sikker på.

Maud.

Tak! Fortæl mig lidt mere om hende.

Fitzsimmons.

Hun klæder sig lidt for skrigende. Men det vil ikke genere dig. Men – hvad så siden du gør, du skal ikke invitere hende ud at spise.

Maud *(skjuler sin ærgrelse)*.

Hvorfor ikke det?

Fitzsimmons.

Jeg har aldrig set mage til appetit –

Maud.

Å!

Fitzsimmons.

Det er helt uhyggeligt. Hun må have bændelorm. Og så tror hun, hun kan synge.

Maud.

Kan hun ikke?

Fitzsimmons.

Å, det er det rene skidt. Du gør det meget bedre, og det siger ellers ikke meget. Hun er i virkeligheden en køn pige, men hun er det sorte får i familien. Er det ikke løjerligt?

Maud *(med svag stemme)***.**

Jo, det er løjerligt.

Fitzsimmons.

Hendes broder Jack er der ingenting i vejen med. Men han kan ikke stille noget op med hende. Hun er en – en –

Maud *(bittert)***.**

Gå videre.

Fitzsimmons.

Hun er en sand rædsel, og hun burde være på en opdragelsesanstalt.

Maud *(springer op og kyler ham aviserne i hovedet)*.

Åh! Åh! Din løgner! Sådan er hun slet ikke!

Fitzsimmons *(kommer sig efter angrebet og lader, som om han er vred, da han truende går hen imod hende)*.

Nu skal jeg ellers banke dig i facon, din hvalp!

Maud *(helt forstyrret af angst, viger tilbage)*.

Å, lad være! Jeg be'r om forladelse! Du må undskylde mig – Bob! Men jeg kan ikke lide at høre pigebørn blive omtalt sådan – selv om det er sandt. Og du ved naturligvis besked.

Fitzsimmons *(sætter sig igen)*.

Jeg må sige, du har forandret dig en del.

Maud *(tager plads i lænestolen)*.

Jeg sagde dig jo, jeg havde forandret mig. Lad os tale om andre ting. Hvordan kan det være, at pigebørn holder så meget af brydere og boksere? Jeg ville snarere tro – hm – at pigebørn ville finde dem modbydelige.

Fitzsimmons.

Det er mandfolk, skal jeg sige dig.

Maud.

Ja, men der er så megen underfundighed ved kampene, det hører man altid.

Fitzsimmons.

Man træffer underfundighed i alle forhold, men de bedste sportskæmper er ikke underfundige.

Maud.

Jeg troede, de alle spillede komedie, når der var noget at tjene ved det.

Fitzsimmons.

De bedste gør det ikke.

Maud.

Har du nogensinde gjort det?

Fitzsimmons *(ser skarpt på hende og siger så alvorligt)***:**

Ja – én gang.

Maud *(rystet, siger sørgmodigt)***.**

Og jeg hørte altid om dig og forestillende mig altid, at du var en af de rene.

Fitzsimmons *(mildt og alvorligt)***.**

Lad mig fortælle dig det. Det var ovre i Australien. Jeg var dengang ved at tilkæmpe mig en plads i sportsverdenen, og nu skulle jeg kæmpe med gamle Bill Hobarth i Rushcutters Bay. Og jeg lod ham vinde over mig.

Maud *(med afsky)***.**

Det havde jeg ikke troet om dig.

Fitzsimmons.

Nu skal du høre det hele. Bill var en gammel kæmper. Ikke gammel, forstår du, men han havde drevet sporten længe. Han var omtrent otteogtredive, og en bedre mand er der aldrig gået ind i ringen. Men han sad i vanskeligheder. Yngre brydere var ved at komme frem i publikums yndest, og han

var ved at blive fortrængt. Det var ikke ofte, han nu fik lejlighed til at optræde, og det var småt med pengene. Desuden var det tørke i Australien det år. Du ved ikke, hvad det vil sige. Det betyder, at mange sulter i Australien. Fårene sulter, og de dør i millionvis. Så er der ingen penge og intet arbejde, mænd, kvinder og børn sulter.

Bill Hobarth var gift og havde tre små børn, og på det tidspunkt, han skulle kæmpe med mig, sultede hele familien. De havde ikke nok at spise, forstår du? De havde ikke nok. Bill fik heller ikke nok at spise. Han trænede, mens han var skrupsulten, og det duer ikke, det vil du indrømme. Så prøvede han som havnearbejder, grøftegraver, kullemper – hvad som helst, der bød sig – bare for at holde liv i konen og børnene. Det gale ved det var, at det arbejde, han fik, varede aldrig mere end et par dage i det højeste. Og nu skulle han kæmpe med mig. Han var bagud med huslejen, og selv om han var en sej kammerat, var han ligefuldt i dårlig form. Hvis han ikke vandt i den boksekamp, blev han sat på gaden.

Maud.

Ja, men hvorfor ville du kæmpe med ham, når han var i så slet kondition?

Fitzsimmons.

Jeg vidste det ikke. Jeg fik det først at vide lige før kampen. Vi stod ude i omklædningsværelserne og ventede på, at vi skulle frem. "Bill," sagde jeg for sjov, "i dag vil jeg vinde over dig." Han sagde ikke noget, men så på mig med det ynkeligste ansigt, jeg nogensinde har set. Han gik ind i sit eget omklædningsværelse og satte sig ned.

"Stakkels Bill," sagde en af mine sekundanter. "Han har sultet de sidste fire-fem uger. Og jeg ved bestemt, at husværten smider ham ud, hvis han taber i aften."

Så blev der givet signal, og vi gik ind i ringen. Han var helt ude af sig selv af fortvivlelse, så han kæmpede som en vild. Han kæmpede for mere, end jeg kæmpede for. Jeg var ved at komme frem som bokser, og jeg kæmpede for pengene og æren. Men Bill kæmpede for livet – for sine kæres liv.

Nå, det var jo formen, der gjorde udslaget. Styrken forslog ikke hos ham, for jeg var frisk som en fisk. "Hvad er der i vejen, Bill?" spurgte jeg under et tag. "Du er jo svag." "Jeg har ikke fået mad i dag," svarede han. Det var det hele.

I syvende omgang var han næsten færdig, han stønnede og snappede efter vejret. Jeg mærkede, jeg kunne slå ham ud, når som helst jeg ville. Så gjorde jeg min arm fri for at føre det korte armstød. Han vidste, at nu kom det, og at han var magtesløs. "For guds skyld, Bob," sagde han, og –

(Pause.)

Maud.

Ja? Ja?

Fitzsimmons.

Jeg holdt stødet tilbage. Vi havde fat i hinanden.

"For Guds skyld, Bob," sagde han igen. "Min kone og de små."

Og jeg så det hele i samme øjeblik. Jeg så de sultne børn ligge og sove, mens moderen sad og ventede, at Bill skulle komme

hjem, ventede på at få at vide, om de skulle få noget at spise, eller om de skulle kastes på gaden.

"Bill," sagde jeg i næste tag og så sagte, at kun han kunne høre det. "Husk La Blanche-stødet. Giv mig det."

Vi kom fra hinanden. Han ligefrem vaklede. Så begyndte han på det indledende sving. Jeg så det komme, men lod, som om jeg ikke anede det og gik lige løs på ham. Så fik jeg det lige under hagen og tumlede ned med det samme. Jeg var ung og stærk, jeg kunne tåle straffen. Jeg kunne have været oppe igen i næste sekund, men jeg blev liggende og lod dem tælle mig "slået ud". Og da jeg lod, som om jeg stadig var bevidstløs, led jeg dem bære mig hen i krogen og arbejde med mig for at få mig klar igen.

(Pause.)

Så dengang snød jeg.

Maud *(springer hen til ham og tager hans hånd)***.**

Gudskelov! Du *er* en mand! En – en helt!

Fitzsimmons *(bemærker tørt, mens han føler i lommen)***:**

Lad os få en smøg.

(Han finder ikke etuiet.)

Maud.

Jeg kan ikke sige dig, hvor du har gjort mig glad ved at fortælle mig det.

Fitzsimmons *(lidt barsk)***.**

Glem det.

*(Ser hen på bordet. Dér er etuiet heller ikke. Kaster et mistænksomt blik på **Maud** og går hen til telefonen.)*

Maud *(nysgerrigt)*.

Hvad vil du?

Fitzsimmons.

Tilkalde politiet.

Maud.

Hvorfor det?

Fitzsimmons.

Så de kan tage dig.

Maud.

Mig?

Fitzsimmons.

Du er ikke Harry Jones. Og du er ikke blot en bedrager, men også en tyveknægt.

Maud *(harmfuld)*.

Hvad vover du at sige?

Fitzsimmons.

Du har stjålet mit cigaretetui.

Maud *(husker det pludselig, bliver forlegen og tager etuiet frem)*.

Her er det.

Fitzsimmons.

Ja, det er for sent, nu slipper du ikke. Klubben her er respektabel og må holde på sit ry. Vi kan ikke tåle tyve her.

Maud *(bliver urolig)*.

Ja, men du vil da ikke lade mig arrestere?

Fitzsimmons.

Jo, det kan du lige bande på.

Maud *(bedende)*.

Å, nej, nej! Det må du ikke!

Fitzsimmons *(stædigt)*.

Jeg ser ingen grund til, at jeg skulle lade være.

Maud *(taler hurtigt i sin forskrækkelse)*.

Jeg skal give dig en god grund. Jeg – er – jeg er – ikke Harry Jones.

Fitzsimmons *(barsk)*.

Det er da i sig selv tilstrækkelig god grund til at kalde på politiet.

Maud.

Ja, men det er ikke grunden. Jeg er – å, hvor jeg skammer mig.

Fitzsimmons *(alvorlig)*.

Ja, det er så rimeligt.

(Rækker hånden ud efter telefonen.)

Maud *(styrter fortvivlet hen til ham)*.

Lad dog være! Jeg er en – en ung pige. Så!

(Synker om i stolen og skjuler ansigtet i hænderne. Med en brummen hænger ***Fitzsimmons*** *telefonen op igen.* ***Maud*** *tager*

hænderne fra ansigtet og ser harmfuld på ham. Da hun taler til ham, vokser hendes harme.)

Maud.

Jeg ville blot have Deres cigaretetui for at overbevise min broder om, at jeg havde været her. Jeg er – jeg er Maud Sylvester, og De har aldrig været "på vift" med mig. Jeg er ikke noget sort får. Og jeg klæder mig ikke skrigende, og – og jeg har ikke bændelorm.

Fitzsimmons *(tager leende kortet op af vestelommen)*.

Jeg vidste hele tiden, hvem De var.

Maud.

Å, De skurk! Jeg skal aldrig mere sige et ord til Dem.

Fitzsimmons *(venligt)*.

Nu lader De nok mig sørge for, at De kommer sikkert ud herfra.

Maud *(eftergivende)*.

Ja tak!

(Hun rejser sig, går hen til bordet og skal just bøje sig ned for at tage automobilfrakken og hatten, da han kommer hende i forkøbet, holder frakken og hjælper hende i den.)

Tak!

(Hun tager parykken af, purrer op i håret, tager hatten på og er nu fuldt og helt en nydelig ung pige, parat til en automobiltur.)

Fitzsimmons *(der har iagttaget forvandlingen, er under denne blevet forlegen og rækker hende nu cigaretetuiet)*.

Her er etuiet – det – må De beholde.

Maud *(ser på ham, tøver lidt, men tager det så)*.

Tak – Bob! Jeg skal gemme det hele livet.

(Han bliver meget genert i sin holdning.)

Men – hvad er det? Jeg synes, De er forlegen. Hvad er der i vejen?

Fitzsimmons *(stammende)*.

Jo – jeg – De – De er en ung pige – og De – ser pokkers dejlig ud.

Maud *(tager hans arm og vil gå hen til døren)*.

De kendte mig jo hele tiden.

Fitzsimmons.

Jo, men det er ligesom noget andet nu, hvor De har er klædt som en ung pige.

Maud.

De var ikke det mindste forlegen – eller rar, da De – da De ville se modermærket!

(De går begge hurtigt og leende hen mod døren.)

Tæppe.

Om "Fra Sydhav til Ishav"

Forfatter: Jack London (1876-1916).

Org.udgaver:

Havets barn: *The Water Baby* – Jack Londons sidste novelle, skrevet 2. oktober 1916, Posthumt udgivet i *Cosmopolitan* september 1918.

Døde mænd går ikke igen: *That Dead Men Rise up Never* – skrevet 16. august 1909, første trykte udgave i den posthumt udgivne samling *The Human Drift*, 1917.

Noget der aldrig blev til noget: *Nothing that Ever Came to Anything* – skrevet 02. juni 1909, første udgave i *Sunset Magazine* november 1911.

Skippersejlads: *Small-Boat Sailing* – skrevet 20. april 1911 som "*The Joy of Small-Boat Sailing*", første udgave i *Country Life in America* 1. august 1912.

Firspand og sømand: *Four Horses and a Sailor* – skrevet 10. juli 1911 som "*Navigating Four Horses North of the Bay*", første udgave i *Sunset Magazine* september 1911.

"To år foran masten": *A Classic of the Sea* – skrevet 13. august 1911 (ant. som forord til en udgave af Richard Henry Danas bog *Two Years Before the Mast*), trykt i *New York Independent* 14. december 1911.

Modermærket: *The Birth Mark: Sketch by Jack London Written for Robert and Julia Fitzsimmons* – skrevet 27. juli 1910, første opførelser i San Francisco 25.september – 01. oktober 1910 med titlen "*Her Brother's Clothes, a Musical*". Stykket blev senere

revideret af forfatteren, og er tilsyneladende først trykt i den foreliggende form i samlingen "*The Human Drift*", 1917.
Denne udgave efter: Jack London: *Fra Sydhav til Ishav*. Autoriseret Oversættelse for Norge og Danmark af Peter Holm. Martins Forlag, København & Kristiania 1924.
Oversætter: Peter Holm (1873-1950).
Redigeret af: Kim N. Jensen.
Forside: Efter illustration af G. Patrick Nelson (1876–?) til førsteudgaven af novellen "*The Water Baby*" i *Cosmopolitan*, september 1918.

ISBN 978-87-7628-496-1
2. ebogsudgave, tidligere udgave ISBN 978-87-7979-733-8 (Ølstykke 2021).

© 2026 eBibliotek 1800
www.ebib1800.dk

Note 1:

Døde mænd går ikke igen: Novellens titel er et citat fra et digt af Algernon Charles Swinburne (1837-1909): *The Garden of Proserpine*. *Red*.